

ETELÄ-SAVON
PELASTUSLAITOS

Valvontasuunnitelma 2018

SISÄLLYSLUETTELO

MÄÄRITELMÄT	1
1 YLEISTÄ	2
1.1 VALVONTASUUNNITELMAN TARKOITUS	2
1.2 VALVONTASUUNNITELMAN HYVÄKSYNTÄ	2
1.3 VALVONTASUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN	2
2 VALVONTATOIMINNAN YLEISET PERIAATTEET	3
2.1 VALVONTATOIMINNAN TAVOITTEET	3
2.2 RISKIPERUSTEISEN VALVONTATOIMINNAN KOHDENTAMINEN	4
2.2.1 Asuinrakennukset	4
2.2.2 Yhteiskunnan toiminnan kannalta merkittävät ja suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavat kohteet	6
2.2.3 Muut kohderyhmät	6
2.2.4 Onnettomuuksien alueellinen jakautuminen ja arvioivan palotarkastuksen riskiluku	8
3 SÄÄNNÖLLISTEN VALVONTATOIMENPITEIDEN SUUNNITTELU	9
3.1 SUUNNITELLUT VALVONTATOIMENPITEET	10
3.2 ASUINRAKENNUKSIEN OMAVALVONTA	11
3.3 VALVONNAN TEEMAT VUONNA 2018	12
4 EPÄSÄÄNNÖLLISTEN VALVONTATOIMENPITEIDEN SUUNNITTELU	13
4.1 EPÄSÄÄNNÖLLISET VALVONTATOIMENPITEET	13
4.1.1 Jälkipalotarkastus ja jälkivalvonta asiakirjojen perusteella	13
4.1.2 Erityinen palotarkastus	13
4.1.3 Ylimääräinen palotarkastus	13
4.2 KEMIKAALIKOhteiden VALVONTA	14
4.3 PELASTUSVIRANOMAISEN MUUT VALVONTATOIMENPITEET	15
4.3.1 Rakentamisen ohjaus	15
4.3.2 Poistumisturvallisuusselvitykset	15
4.3.3 Pelastuslain 42 § mukaiset ilmoitukset	16
4.3.4 Muu asiakirjavalvonta	16
4.4 VALVONTAYHTEISTYÖ MUIDEN VIRANOMAISTEN JA TAHOJEN KANSSA	17
5 YHTEENVETO KALENTERIVUODEN VALVONNASTA	18
6 VALVONNAN TOTEUTUMISEN SEURANTA JA RESURSSIT	19
6.1 VALVONNAN TOTEUTUMISEN SEURANTA	19
6.2 VALVONNAN LAADUN SEURANTA	19
6.3 VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTI	20
6.4 VALVONNAN RESURSSIT	22
7 VUODEN 2017 VALVONNAN ARVIOINTI	23
LIITE 1	Ohjeelliset valvontavälit
LIITE 2	Suunnitelma asuinrakennuksien omavalvonnasta 2018
LIITE 3	Palotarkastuksien maksullisuus

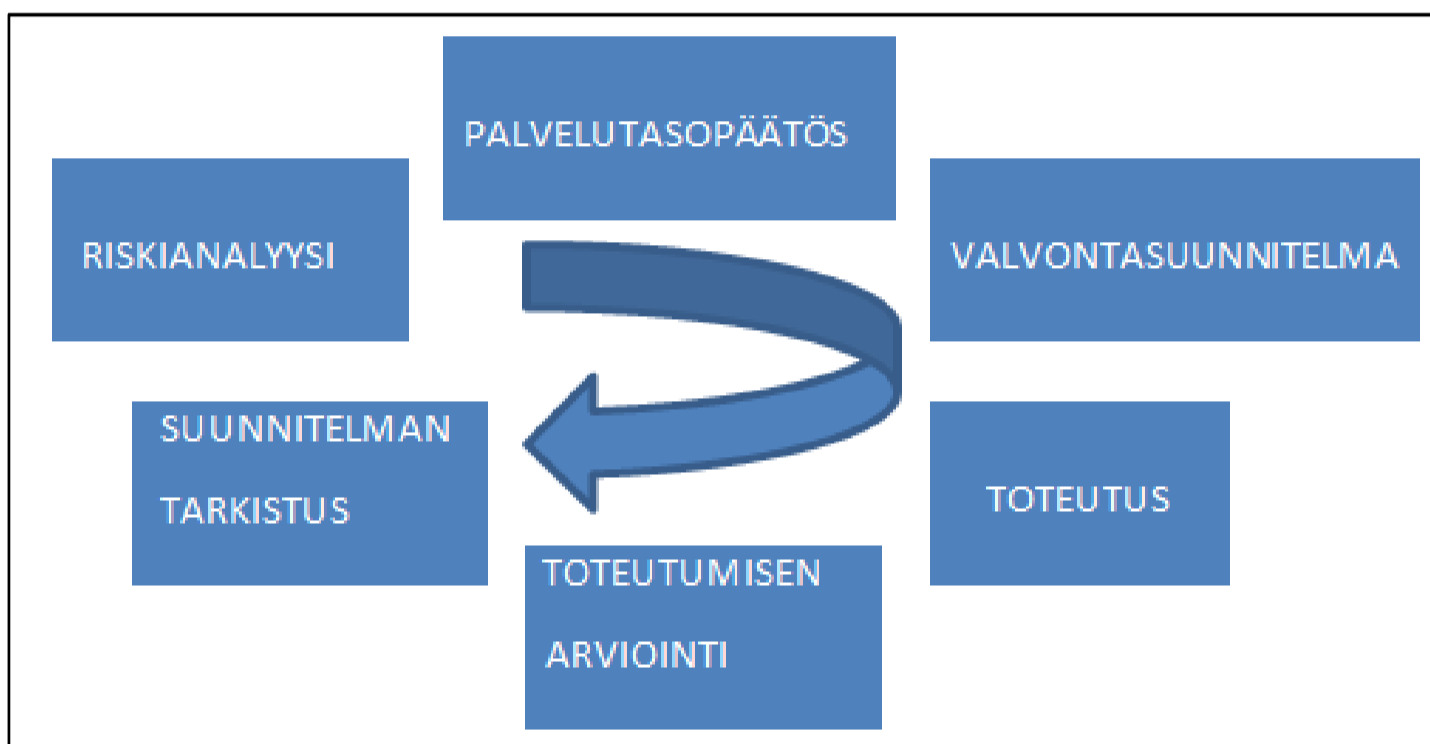
MÄÄRITELMÄT

A1	Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet esim. sairaalat, terveyskeskusten vuodeosastot ja palvelutalot.
A2	Opetusrakennukset ja päiväkodit.
A3	Kokoontumis- ja liiketilat esim. ravintolat, kirjastot, myymälät.
A4	Teollisuus- ja varistorakennukset sis. myös energiatuotannon sekä infrastruktuurin kannalta merkittävät rakennukset.
A5	Maatalousrakennukset.
A6	Muut rakennukset ja kohteet esim. toimisto- ja työpaikkatilat, paloasemat, turvetuotanto ja kemikaaleja varastoivat kohteet.
Arvioivan palotarkastuksen riskiluku	Yleisen palotarkastuksen yhteydessä tehty yksinkertainen arviointi, jolla kohteelle saadaan riskiluku. Mitä pienempi riskiluku on, sitä paremmin turvallisuusasiat kohteessa ovat.
Asiakirjavalvonta	Asiakirjavalvontaa ovat dokumenttien perusteella tehdyt viranomaispäätökset ja muut toimenpiteet, jotka kohdistuvat valvonnan kohteena oleviin rakennuksiin, toiminnallisiin kokonaisuuksiin tai mm. yleisötilaisuuksiin.
Asuinrakennuksien omavalvonta	Kiinteistön omistaja tai haltija suorittaa omatoimisen turvallisuustarkastuksen rakennuksessa pelastuslaitoksen lähettämän turvallisuusviestintämateriaalin avulla.
Eriytynen palotarkastus	Uudisrakennuksessa tai saneerauskohteessa tehtävä valvontakäynti, jonka rakennusvalvontaviranomainen on määritellyt käyttöönottotarkastuksen ja toiminnan aloittamisen ehdoksi.
Jälkipalotarkastus	Fyysinen valvontakäynti, jolla valvotaan, että aiemmassa palotarkastuksessa annettuja korjausmääräyksiä on noudatettu. Jälkipalotarkastus toimitetaan palotarkastuksella annettujen määräaikojen umpeuduttua, ennen seuraavaa yleistä palotarkastusta.
Jälkivalvonta	Tarkoittaa palotarkastuksen jälkeen tehtyä valvontaa asiakirjojen perusteella. Palotarkastuksen korjausveloitteet voidaan hyväksyä suoritetuiksi asianmukaisten dokumenttien perusteella esim. todistus tai pöytäkirja. Asiakirjojen toimitus tai muu tiedoksianto kirjataan palotarkastusohjelmaan valvontalajina Jälkivalvonta.
Valvonta	Toimintaa, jolla selvitetään ja todetaan, täyttääkö valvontakohde sille asetetut vaatimukset.
Valvontakohde	Toimivaltaisen viranomaistoimijan valvonnan alaisuuteen kuuluva havainnointikohde, joka on toiminnan, toimijan tai toimintapaikan yhdistelmä. Valvontakohde voi olla useita rakennuksia käsittävä toiminnallinen kokonaisuus.
Valvontatoimenpiteet	Pelastuslain 78 §:n muilla "valvontatehtävän edellyttämillä toimenpiteillä" tarkoitetaan erityisesti asiakirjavalvontaa, jonka tarkoituksena on varmistaa pelastuslaissa ja muissa erityislaissa säädettyjen veloitteiden noudattamista kohteessa. Asiakirjoista tehtyjen havaintojen perusteella voidaan käynnistää valvontatoimenpiteitä esim. palotarkastus tai muu valvontakäynti, jonka yhteydessä annetaan neuvontaa ja ohjausta.
Yleinen palotarkastus	Valvontasuunnitelman mukaisin määrävälein tehtävä palotarkastus.
Ylimääräinen palotarkastus	Pelastusviranomaisen harkinnan mukaan suoritettava valvontakäynti, jota ei ole ajoitettu ja kohdennettu valvontasuunnitelmassa esim. teematarkastukset muiden viranomaisten kanssa. Jos tarkastuksen laajuus vastaa yleistä palotarkastusta, tarkastus voidaan kirjata yleisenä palotarkastuksena.

1 YLEISTÄ

1.1 Valvontasuunnitelman tarkoitus

Etelä-Savon pelastuslaitoksessa onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä on käytössä riskiperusteinen valvonta. Pelastuslaitoksen on laadittava pelastuslain (379/2011) 79 § mukainen valvontasuunnitelma valvontatehtävien toteuttamisesta. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Valvontasuunnitelma ohjaa pelastuslaitoksen käytännön valvontatyötä. Valvontasuunnitelmassa määritetään säännöllisen valvonnan välit ja muut valvontatehtävän toteuttamiseen vaadittavat toimenpiteet. Valvontasuunnitelman laatimisessa on huomioitu Etelä-Savon pelastuslaitoksen riskianalyysi ja palvelutasopäätös.

KUVA 1. Valvontasuunnitelman prosessi.

1.2 Valvontasuunnitelman hyväksyntä

Valvontasuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Vuosittaisen valvontasuunnitelman hyväksynnän tekee Etelä-Savon pelastuslautakunta käyttötaloussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Toteutunut valvonta tarkennetaan Etelä-Savon pelastuslaitoksen tilinpäätökseen. Hyväksytty valvontasuunnitelma toimitetaan myös tiedoksi Itä-Suomen Aluehallintovirastolle.

1.3 Valvontasuunnitelmasta tiedottaminen

Valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja. Valvontasuunnitelma on saatavilla Etelä-Savon pelastuslaitoksen www-sivuilla: <https://espl.fi/>. Valvontakohteita informoidaan valvontaväleistä ja käytännöistä valvontakäyntien yhteydessä.

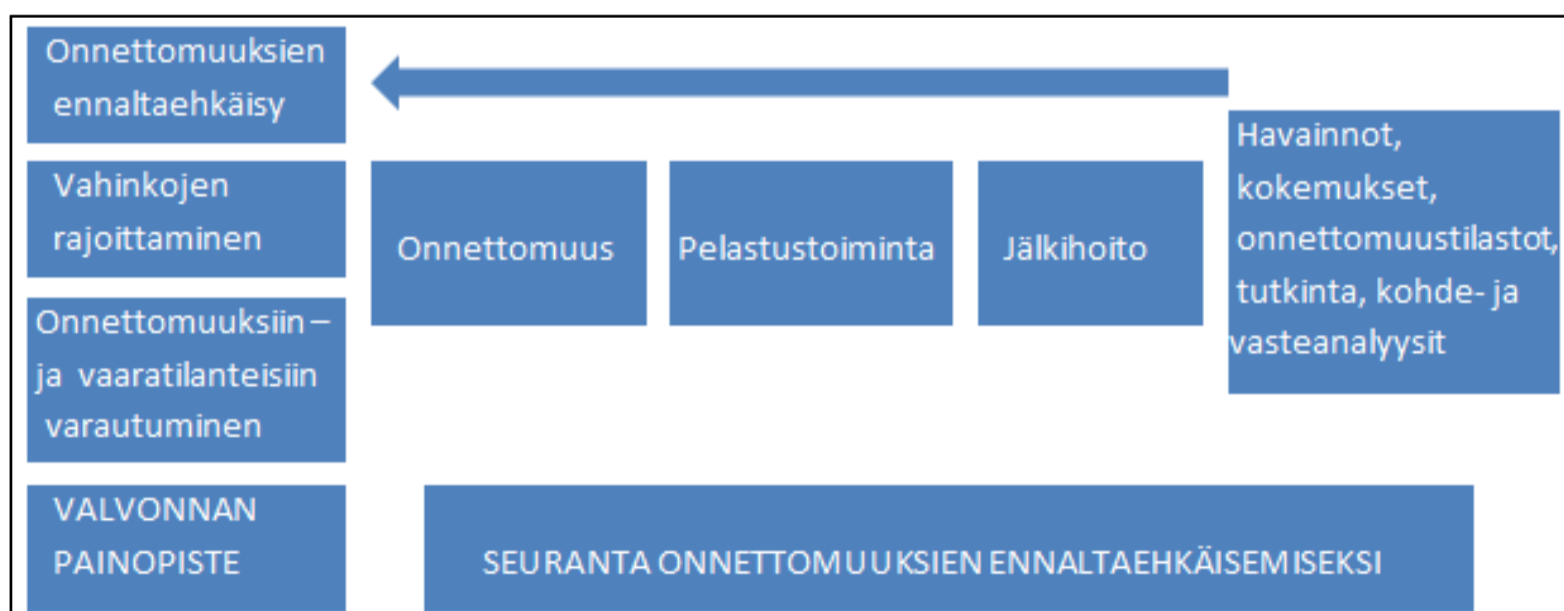
2 VALVONTATOIMINNAN YLEISET PERIAATTEET

2.1 Valvontatoiminnan tavoitteet

Valvontatoiminnan tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Tehtävänä on myös ohjata, neuvoa ja valistaa ihmisiä, yrityksiä sekä yhteisöjä sekä toimia yhteistyössä näiden kanssa turvallisuuden parantamiseksi. Palotarkastuksien yhteydessä valvotaan ensisijaisesti omatoimisen varautumisvelvoitteen toteutumista 14 §, rakennusten palo- ja poistumisturvallisuutta 9-10 §, laitteiden kunnossapitoa 12 §, nuohouksen ja ilmanvaihdon puhdistuksen toteuttamista 13 §, pelastussuunnitelman laatimista 15 §, palovaroittimen hankintaa ja kunnossapitoa 17 § sekä hoitolaitosten poistumisturvallisuutta 18 §. Valvonnassa korostetaan kohteen oman toiminnan merkitystä turvallisuuden parantamisessa tukemalla omatoimista varautumista.

Pelastuslain 78 § mukaisilla muilla valvontatehtävän edellyttämällä toimenpiteillä tarkoitetaan erityisesti asiakirjavalvontaa, jonka tarkoituksena on varmistaa pelastuslaissa tai esimerkiksi kemikaaliturvallisuuslaissa (390/2005) säädettyjen velvoitteiden noudattamista kohteessa. Asiakirjoista tehtyjen havaintojen perusteella voidaan käynnistää valvontatoimenpiteitä esimerkiksi palotarkastuksia. Valvonnan sisältöön kuuluu oleellisena osana myös annettujen korjausmääräysten noudattamisen valvonta. Jälkipalotarkastusten ja asiakirjojen perusteella toteutetun jälkivalvonnan arvioidaan parantavan valvonnan vaikuttavuutta.

Valvontaa kohdennetaan riskiperusteisesti sinne, missä onnettomuuksia on eniten tapahtunut tai missä tapahtuessaan onnettomuus aiheuttaisi merkittäviä omaisuus-, henkilö- tai ympäristövaikutuksia. Onnettomuuksia ehkäistään tehokkaasti ennalta. Mitä paremmin yksittäiset ihmiset, yritykset ja yhteisöt osaavat toimia, sitä pienemmiksi onnettomuuden aiheuttamat vahingot jäävät. Viranomaisten apu vaikuttaa huomattavasti enemmän, jos onnettomuuskohteessa olevat toimijat kykenevät omilla toimillaan aloittamaan vahinkojen rajoittamisen jo ennen organisoidun avun saapumista.

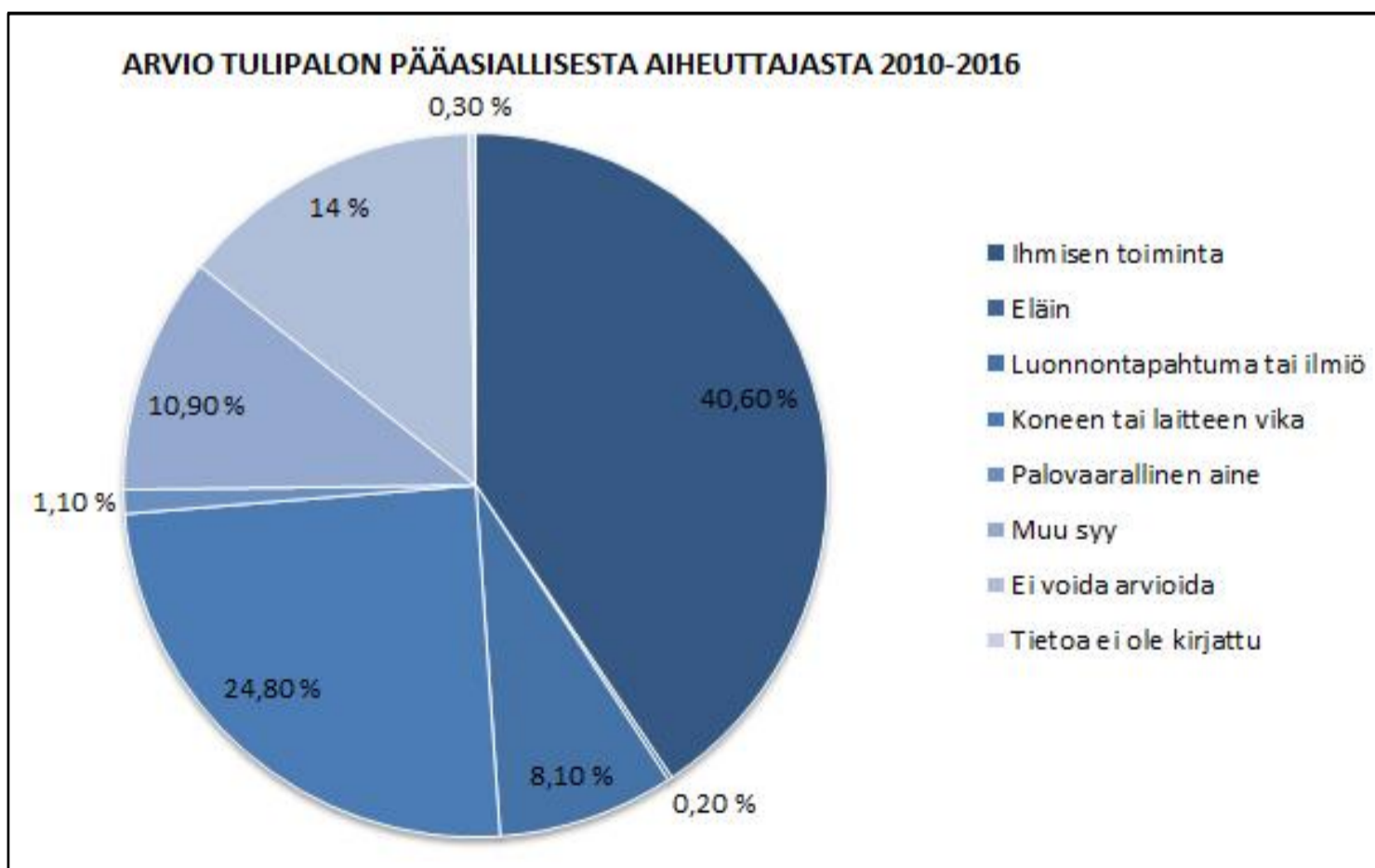
KUVA 2. Onnettomuuksien ennaltaehkäisevän työn suuntaaminen.

2.2 Riskiperusteisen valvontatoiminnan kohdentaminen

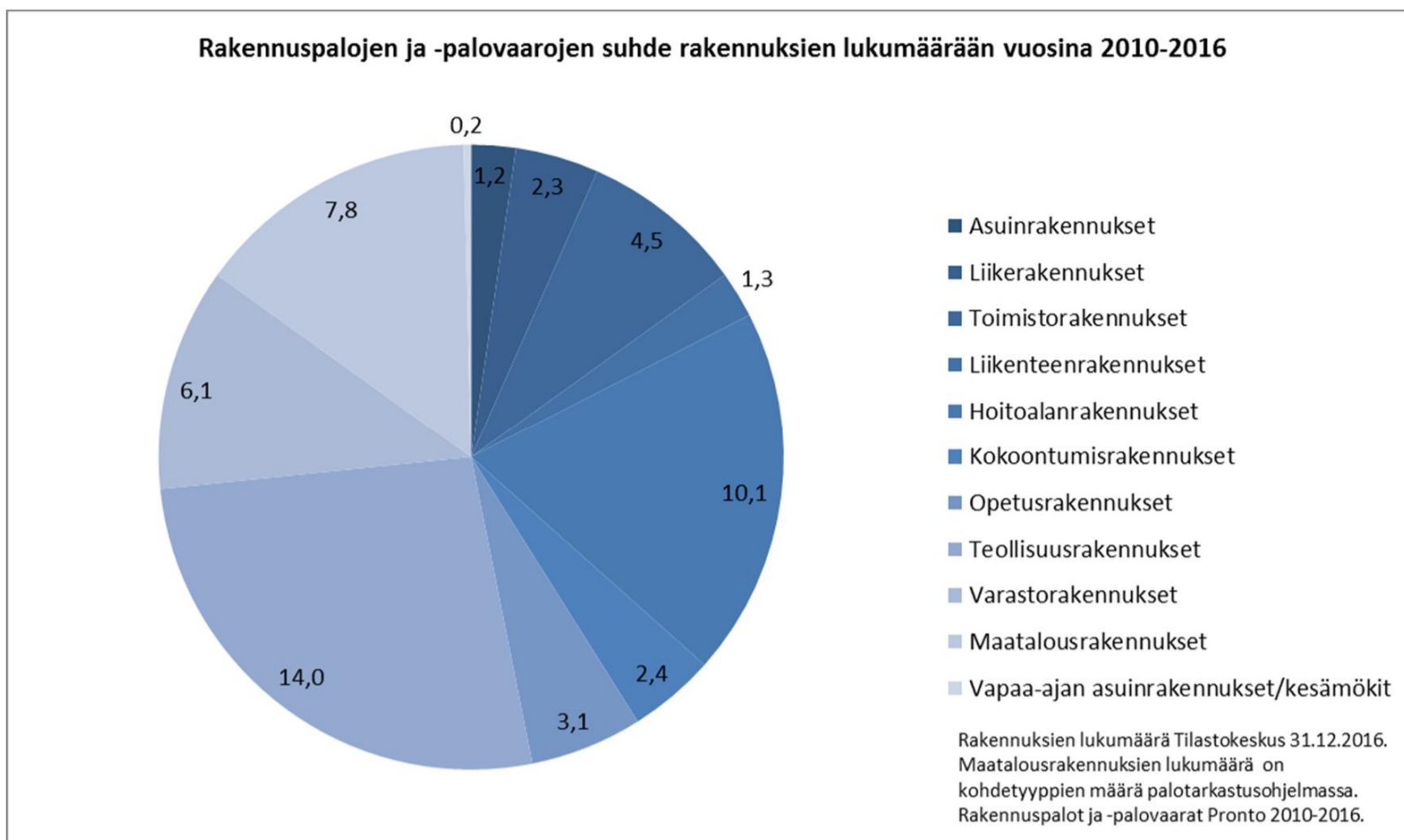
Säännöllisten valvontatoimenpiteiden suunnittelussa riskienarvioinnin perusteena käytetään henkeen, omaisuuteen, ympäristöön ja kulttuuriarvoihin kohdistuvia uhkia. Kohteiden valvontavälien määrittämisen pohjalla käytetään pelastuslaitosten kumppanuusverkoston esitystä, jossa valvontavälin lähtökohtana on tilastollinen tarkastelu. Keskimääräinen valvontaväli on tällöin määritetty hyödyntäen tietoa erityyppisten kohteiden syttymistaajuustiheyksistä ja vahinkojen odotusarvoista. Keskimääräiset valvontavälit kohdetyypeittäin löytyvät Liitteestä 1. Koska valvontavälin lähtökohtana on koko Suomen tilastollinen tarkastelu, tulee arviointia jatkaa yksittäisten kohteiden osalta Etelä-Savon olosuhteet huomioiden. Kohteiden valvonnan priorisoinnissa hyödynnetään Etelä-Savon pelastuslaitoksen riskianalyysiä 2017, Etelä-Savon onnettomuustilastoja, Pronton riskiruudukoita sekä palotarkastusohjelmassa tehtyjä arviointeja 2011–2016 kohteiden turvallisuustasosta. Valvontaa kohdennetaan sinne missä riskit ovat suurimmat ja sinne, missä saadaan eniten vaikutusta aikaan.

2.2.1 Asuinrakennukset

Etelä-Savossa määrällisesti eniten tulipaloja syttyy asuinrakennuksissa. Kaikissa tulipaloissa pääasiallinen aiheuttaja on ihmisen toiminta (Kuva 3). Rakennuspalojen ja rakennuspalovaarojen lukumäärä suhteessa asuinrakennuksien kokonaismäärään on kuitenkin pieni (Kuva 4). Onnettomuuksien syyt ovat moninaisia ja liittyvät suureksi osaksi ihmisten käyttäytymiseen. Tähän voi yksittäisellä valvontakäynnillä vaikuttaa rajallisesti. Sen sijaan tarvitaan laajaa ja pitkäjänteistä yhteistyötä yksityisten ihmisten ja yhteisöjen kanssa, jotta heidän omaa vastuuta ja valmiuksiaan turvallisuusasioissa voidaan lisätä. Ihmisen toimintaan vaikutetaan ennen kaikkea turvallisuusviestinnän keinoin.

KUVA 3. Arvio tulipalon pääasiallisesta aiheuttajasta Etelä-Savossa 2010-2016.

KUVA 4. Rakennuspalojen ja -palovaarojen suhde rakennuksien lukumäärään rakennustyypeittäin 2010–2016.

Etelä-Savo on harvaan, mutta tasaisesti läpi koko alueen asuttu. Kohdistamalla asuinrakennuksiin alueellisesti turvallisuusviestintää, lisätään ihmisten turvallisuustietoutta sekä annetaan eväitä turvallisuuden omatoimiseen ylläpitämiseen tasapuolisesti myös harvaan asutuilla alueilla. Kohdistamalla säännöllistä valvontaa näihin matalan riskin kohteisiin, ei saada aikaan yhtä laajaa vaikuttavuutta. Vuosien 2012–2017 kokemusten perusteella asuinrakennuksien omavalvontakäytäntöä muutetaan turvallisuusviestinnäksi, jolla kannustetaan ihmisiä turvallisuuden omatoimiseen ylläpitämiseen. Ennalta määritellyille alueille voidaan tarvittaessa suorittaa pistokokeenomaisia valvontakäyntejä eli yleisiä palotarkastuksia alueen turvallisuustason tilannekuvan muodostamiseksi.

Koska palokuoleman riski vapaa-ajan asuinrakennuksissa on pienempi kuin asuinrakennuksissa¹, vapaa-ajan asunnot eivät ole suunnitellun omavalvonnan ja turvallisuusviestinnän piirissä. Näiden kohteiden palo- ja henkilöturvallisuuteen vaikutetaan turvallisuusviestinnän keinoin hyödyntäen esimerkiksi kuntien ja kylien kesätapahtumia, www-sivuja sekä sosiaalista mediaa.

Väestön ikääntyminen ja laitoshoitopaikkojen vähentyminen lisää yksin asuvien vanhusten määrää, jolloin myös tulipalojen ja muiden kotiympäristössä tapahtuvien onnettomuuksien riski kasvaa. Tähän vaikutetaan kehittämällä ja jatkamalla yhteistyötä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa. Näistä riskiryhmistä herätettä saadaan Pelastuslain 42 § mukaisista ilmoituksista, joiden perusteella asuinrakennuksiin voidaan suorittaa valvontatoimenpiteitä yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Asuinrakennuksien valvontakäynnin herätteenä voi myös toimia nuohoojien tekemät vikailmoitukset tai asiakkaan pyyntö.

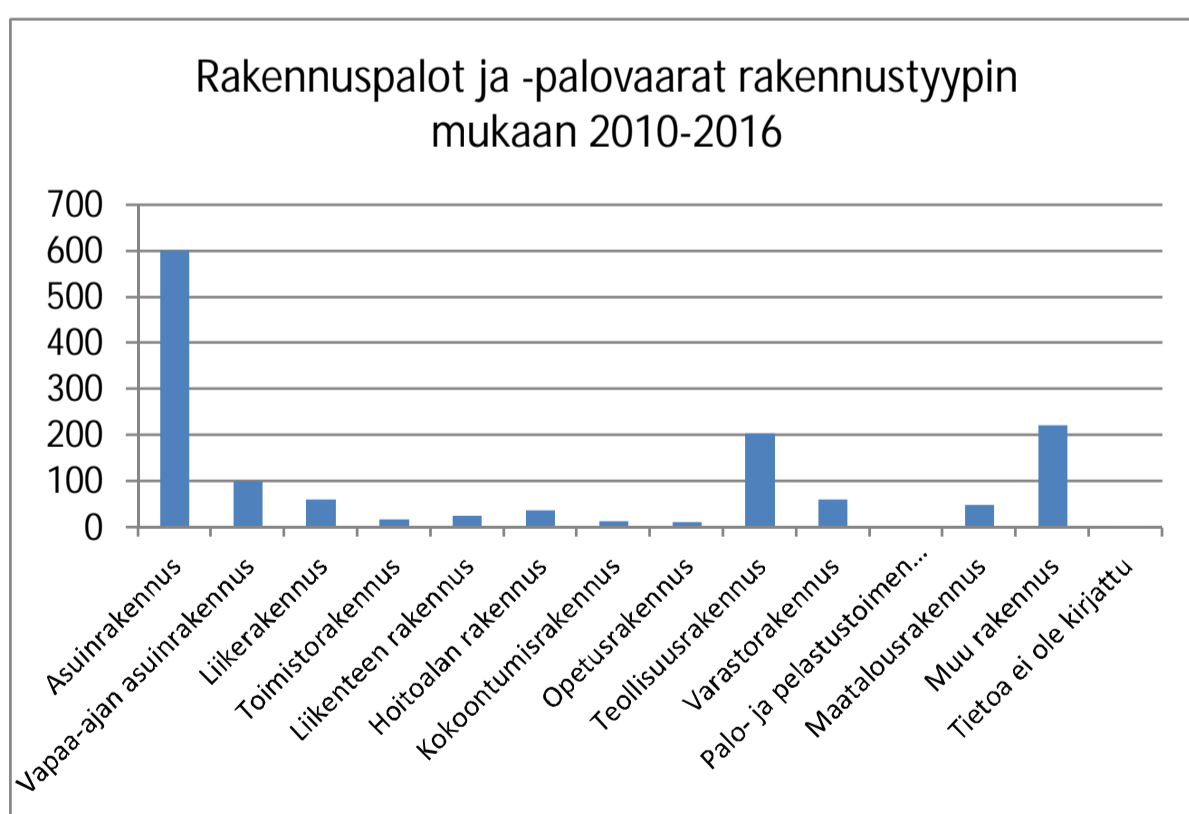
¹ Kokki E. 2010. Palokuolleiden profiili ja kuolinpalon ominaisuuksia 2007-2009. Pelastus-opiston julkaisu. B-sarja: 5/2010. Kokki E., Jäntti J. 2009. Vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneet tulipalot 2007-2008. Pelastusopiston julkaisu. B-sarja: Tutkimusraportit. 2/2009.

2.2.2 Yhteiskunnan toiminnan kannalta merkittävät ja suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavat kohteet

Etelä-Savon pelastuslaitoksen riskianalyysi perustuu Suomen kansalliseen riskiarvioon (2015) sekä Maakunnan uhkamalleihin (2016). Etelä-Savon pelastuslaitoksen riskianalyysin (2017) uhkamalleista elintärkeän infran häiriöt ja suuronnettomuudet ovat sellaisia, joihin valvontatoiminnalla voidaan osittain vaikuttaa. Nämä riskikohteet sijoittuvat pääluokkiin A4 ja A6, joissa kohdetyyppeinä ovat mm. energiatuotannon rakennukset, infrastruktuurin kannalta merkittävät kohteet sekä Seveso-kohteet ja muut vastaavat. Kohteista on saatavilla kuntakohtaisia riskikohdelistauksia. Joidenkin kohdetyyppien suuronnettomuus voi aiheuttaa vakavaa alueellista vaaraa ja näissä kohdetyypeissä on myös suurempi omaisuus- tai ympäristövahinkoriski. Nämä kohdetyypit ovat myös haastavia pelastustoiminnan kannalta, jolloin on erityisen tärkeää varmistaa operatiivisen toiminnan edellytykset. Kyseisten toimialojen kohteiden valvonnassa korostetaan kohteen oman toiminnan merkitystä turvallisuuden parantamisessa tukemalla omatoimista varautumista. Ohjeellisia valvontavälejä on esitetty Liitteessä 1 olevissa taulukoissa.

2.2.3 Muut kohderyhmät

Etelä-Savossa teollisuus on suurin työllistäjä, mutta yli 95 % kaikista yrityksistä on kooltaan pieniä alle 10 henkeä työllistäviä mikroyrityksiä. Eniten yrityksiä on alkutuotannossa, joista valtaosa maa-, metsä- ja kalataloudessa sekä kaupan ja rakentamisen toimialueilla. Maatalousyrittäjien määrä on vähentynyt tasaisesti 2000-luvulla 4600:sta vuoteen 2013 mennessä n. 2500:n.² Etelä-Savossa rakennuspalot ja rakennuspalovaarat vuosina 2010–2016 ovat kohdentuneet asuinrakennuksien lisäksi teollisuus- ja varastorakennuksiin, liike- ja maatalousrakennuksiin sekä hoitoalanrakennuksiin (Kuva 5). Johtuen Pronton erilaisesta rakennustyyppiluokituksesta kohteet eivät ole täysin verrannollisia Merlot palotarkastusohjelman kohderyhmittelyihin. Onnettomuuksia tapahtuu eniten niillä toimialoilla, joita alueella määrällisesti eniten on.

KUVA 5. Rakennuspalot ja -palovaarat rakennustyypeittäin jaoteltuna.

² Etelä-Savon ennakkointihanke, Trendikatsaus 3/2016

Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohderyhmän A1 kohteet ovat pääosin hoitoalanrakennuksia sekä muita majoitusliike- ja asuntolatyyppejä rakennuksia. Tässä kohderyhmässä kohteiden määrän uskotaan lisääntyvän tulevaisuudessa väestön ikääntymisen vuoksi. Valvonnan pääpainopistealue on poistumisturvallisuusselvityskohteissa, joissa on suurin henkilövahingonriski. Eri kohdetyyppien valvontavälien määrittelyyn vaikuttaa kohteessa oleva suojaustaso (automaattinen sammutuslaitteisto) sekä arvioivan palotarkastuksen riskiluku. Ohjeelliset valvontavälit on esitetty Liitteessä 1 olevissa taulukoissa.

Etelä-Savossa rakennuspaloja ja rakennuspalovaaroja on vuosina 2010–2016 tapahtunut määrällisesti vähiten opetusrakennuksissa. Merlot palotarkastusohjelmassa nämä kohteet ovat A2 kohderyhmää, ja siihen kuuluvat päiväkodit, peruskoulut, keskiasteen oppilaitokset, korkeakoulut sekä muut opetusrakennukset. Suuremmat päivähoidonyksiköt ovat säännöllisen turvallisuusviestinnän kohteina. Koulujen poistumisharjoituksiin on osallistuttu resurssien sallimissa rajoissa. Viime vuosina on vahvasti panostettu näiden kohteiden henkilökunnan turvallisuuskoulutukseen. Opetustoimen turvallisuusasiat ovat esillä vuonna 2017 valmiussuunnittelussa, jossa Etelä-Savon pelastuslaitos on suunnittelun tukena. Varhaiskasvatuksen valmiussuunnittelun ohjaaminen käynnistyy vuonna 2018. Näiden kohteiden palo- ja henkilöturvallisuuteen vaikutetaan rajallisesti yksittäisellä valvontakäynnillä. Valvonnan painopistealueena ovat pelastussuunnitelma sekä henkilökunnan turvallisuuskoulutus. Ohjeelliset valvontavälit on esitetty Liitteessä 1 olevissa taulukoissa ja valvontavälien määrittelyyn vaikuttavat mm. henkilömäärä ja arvioivan palotarkastuksen riskiluku.

Erilaiset kokoontumis- ja liikerakennukset kuuluvat kohderyhmään A3. Rakennuspaloja ja rakennuspalovaaroja on tapahtunut liikerakennuksissa yli nelinkertainen määrä verrattuna kokoontumisrakennuksiin. Näiden kohteiden valvonnassa pääpainopistealue on suurissa ja keskisuurissa kohteissa, joissa mahdollisesti oleskelee suurempi määrä henkilöitä. Ohjeelliset valvontavälit on esitetty Liitteessä 1 olevissa taulukoissa ja valvontavälien määrittelyyn vaikuttavat esim. henkilömäärä, kohteen suojaustaso sekä arvioivan palotarkastuksen riskiluku.

Teollisuus- ja varastorakennukset ovat kohderyhmässä A4. Vaarallisia kemikaaleja varastoivat teollisuuskohteet ovat kohderyhmässä A6. Näiden kohderyhmien ohjeelliset valvontavälit on esitetty Liitteessä 1 olevissa taulukoissa. Valvonnan pääpainopistealue on suurissa ja keskisuurissa kohteissa, joilla on pelastussuunnitelman laadintavelvoite sekä onnettomuuden tapahtuessa suurempi omaisuus- tai ympäristövahingonriski.

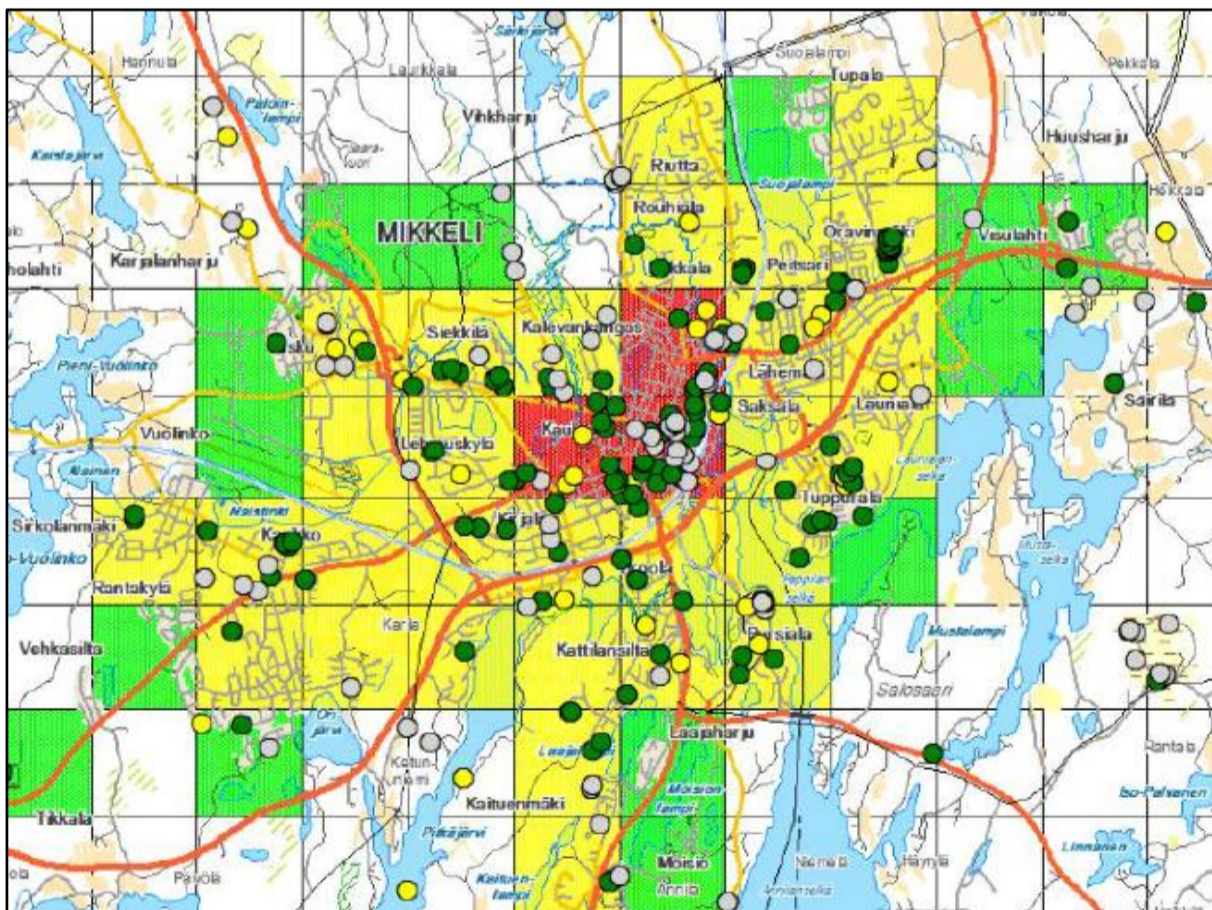
Maatalousrakennukset kuuluvat kohderyhmään A5. Kohteita on palotarkastusohjelmassa kolmanneksi eniten kaikista kohderyhmistä. Yrittäjien määrä on laskenut vuosi vuodelta ja tämä on haaste kohdeaineiston ajan tasalla pitämisessä. Vuosina 2010–2016 rakennuspaloja ja rakennuspalovaaroja on ollut 5-9 kpl vuosittain. Koska nämä kohteet pääsääntöisesti sijaitsevat harvaan asutuilla alueilla, valvonnassa tulee korostaa kohteen oman toiminnan merkitystä turvallisuuden parantamisessa tukemalla omatoimista varautumista. Valvonnan pääpainopistealue on suurissa ja keskisuurissa tiloissa, joilla on aluehallintoviranomaisen tai kunnan

ympäristöviranomaisen ympäristölupa sekä pelastussuunnitelman laadintavelvoite. Muita maatalousrakennuksia valvotaan tapauskohtaisesti mm. kasvihuoneet, turkistarhat. Ohjeelliset valvontavälit on esitetty Liitteessä 1 olevissa taulukoissa ja valvontavälien määrittelyyn vaikuttavat esim. tuotantomuoto, tuotantoyksikön suuruus, rakennus, suojaustaso ja arvioivan palotarkastuksen riskiluku.

A6 kohderyhmään kuuluvat muut rakennukset, jotka eivät kuulu edeltäviin ryhmiin. Tähän ryhmään kuuluvat mm. toimistot ja työpaikat, pelastustoimen rakennukset, jakeluasemat, Seveso-kohteet ja vastaavat sekä turvetuotantoalueet. Valvonnan pääpainopistealue tässä kohderyhmässä on vaarallisia kemikaaleja varastoivissa ja käsittelevissä kohteissa. Näillä kohteilla on myös suurempi omaisuus- tai ympäristövahingon riski sekä ovat haasteellisia operatiivisen toiminnan kannalta. Ohjeelliset valvontavälit on esitetty Liitteessä 1 olevissa taulukoissa ja valvontavälien määrittelyyn vaikuttavat esim. tuotantoyksikön suuruus ja sijainti, varastoitavat vaaralliset kemikaalit ja arvioivan palotarkastuksen riskiluku.

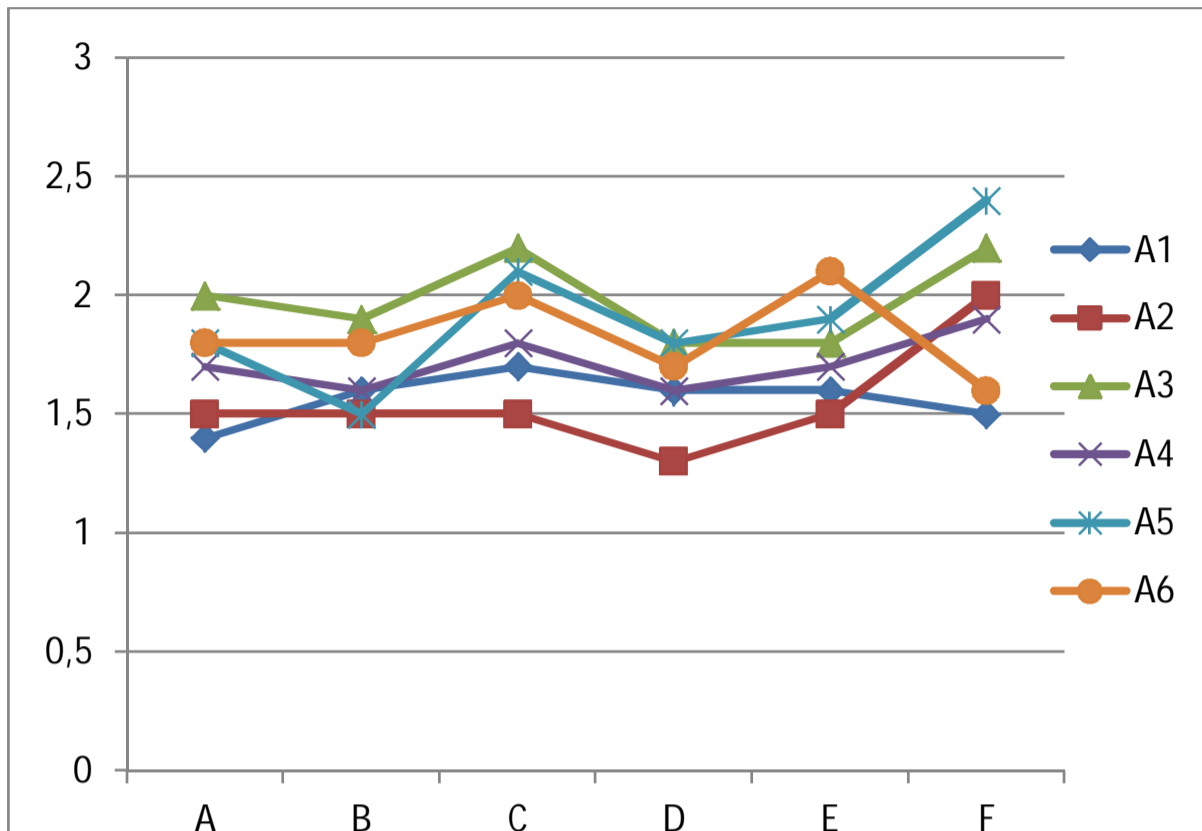
2.2.4 Onnettomuuksien alueellinen jakautuminen ja arvioivan palotarkastuksen riskiluku

Valvonnan suunnittelussa tulee myös huomioida onnettomuuksien alueellinen jakautuminen. Rakennuspaloja ja rakennuspalovaaroja tapahtuu määrällisesti etenkin kuntien taajamissa, joissa on suurin asukastiheys (Kuva 6). Valvontaa pyritään kuitenkin kohdentamaan etenkin 1. riskiruudun ulkopuolella oleviin riskikohteisiin, joihin pelastuslaitoksen toimintavalmiusaika on pidempi. Onnettomuuksia ehkäistään tehokkaasti ennalta. Mitä paremmin yksittäiset ihmiset, yritykset ja yhteisöt osaavat toimia, sitä pienemmiksi onnettomuuden aiheuttamat vahingot jäävät.

KUVA 6. Rakennuspalo, rakennuspalovaarat ja muut tulipalot Mikkelissä 2012-2016 Pronton karttasovelluksessa.

Etelä-Savon pelastuslaitoksessa on tehty palotarkastusten riskilukujen arviointeja vuodesta 2010 lähtien alueittain ja vuosittain vaihteleva määrä. Arviointien riskilukuja käytetään ensisijaisesti valvonnan kohdentamisen ja kehityksen seuraamisen työkaluina niin yksittäisissä kohteissa kuin suuremmissa kohderyhmissä.

KUVA 7. Arvioivan palotarkastuksen riskiluvun keskiarvo A1-A6 kohderyhmittäin ja eri turvallisuusosioittain vuosina 2012–2016.

Kuvassa 7 riskiluvun arvo 2 kuvaa lakisääteistä tasoa, jonka alapuolella asiat ovat hyvin tai erinomaisesti ja yläpuolella turvallisuusasioissa on vielä kehitettävää. Arvioinnin osiot ovat: johtaminen ja organisaatio (A), riskienhallinta (B), pelastussuunnitelma (C), fyysinen turvallisuus (D), tekniset turvallisuusjärjestelmät (E) ja turvallisuuskoulutus (F). Kuvan perusteella voidaan todeta, että valvonnan pääpaino tulee olla pelastussuunnitelmassa ja omatoimisen varautumisen kehittämisen tukemisessa. Henkilökunnan suunnitelmallinen ja säännöllinen turvallisuuskoulutus on osa omatoimista varautumista. Kohderyhmittäinen vertailu paljastaa, että pienimmät riskiluvut ovat kohteissa, joissa riskien on arvioitu olevan suurimmat ja joihin on vuosikausia kohdistettu säännöllistä valvontaa sekä turvallisuusviestintää. Nämä kohderyhmät ovat A1, A2 ja A4. Tämän vuoksi valvontaa ei voida täysin kohdentaa suurriskisiin kohteisiin, ja riskilukuja tulee tarkastella yli koko valvottavan kohdejoukon.

3 SÄÄNNÖLLISTEN VALVONTATOIMENPITEIDEN SUUNNITTELU

Säännölliset valvontatoimenpiteet A1-A6 kohderyhmiin kirjataan palotarkastusohjelmaan yleisenä palotarkastuksena. Yleiseksi palotarkastuksiksi voidaan kirjata myös valvontakäynnit, joiden laajuus vastaa yleistä palotarkastusta. Pyydetty ylimääräinen palotarkastus voidaan suorittaa yleisenä palotarkastuksena, jos tämä resurssien tehokkaan käytön kannalta on tarpeellista, esimerkiksi kohteeseen olisi tulossa yleinen palotarkastus heti valvontavuotta seuraavana vuonna. Yleisen palotarkastuksen toimittamisessa noudatetaan sisäisiä ohjeita, jotka ovat saatavilla R-aseman

Valvontakansiossa. Asuinrakennuksien omavalvonta kohdistetaan ennalta määritellyille alueille. Omavalvonnan tavoitteena on turvallisuustietouden kasvattaminen turvallisuusviestinnän keinoin. Alueille voidaan suorittaa pistokokeenomaisia yleisiä palotarkastuksia alueen turvallisuustason tilannekuvan muodostamiseksi.

3.1 Suunnitellut valvontatoimenpiteet

Valvontakohteiden alkuperäisessä suunnittelussa on huomioitu kohteiden tasainen jakautuminen 10 vuotuiselle ajanjaksolle. Valvontatoiminnassa pyritään siihen, että säännölliset valvontatoimenpiteet pystytään suorittamaan kohteille määriteltyjen välien mukaisesti. Hyvänä käytäntönä voidaan pitää valvontakäynnin ajankohdan pysymistä 3 kk sisällä suunnitellusta, kuitenkin siten, että ajankohta osuu oikealle kalenterivuodelle. Poikkeamat suunnitellusta lukumäärästä johtuvat pääsääntöisesti rakennusten käyttötarkoitusten muuttumisesta, toiminnan loppumisesta tai kohteen palotarkastusvälin uudelleen arvioinnista kesken valvontavuoden. Suunnitelmasta joudutaan poikkeamaan myös esimerkiksi laajojen peruskorjauksien yhteydessä, jolloin suunniteltua valvontakäyntiä siirretään tulevalle vuodelle. Vuosittainen valvontamäärä ei ole vakio. Lukumäärien määrittelyä vaikeuttavat tietoaineiston puutteet, jotka osittain johtuvat väestötietojärjestelmän vanhentuneista tiedoista. Tietoaineistojen ja Merlot palotarkastusohjelman saattaminen ajantasalle näkyy erona suunniteltujen valvontakäyntien ja toteutuneiden valvontakäyntien määrissä.

KOHDERYHMÄ	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
A1	153	113	126	117	141	114	141	103	139	125
A2	79	67	66	76	79	58	80	71	70	67
A3	182	136	158	163	156	147	179	129	145	141
A4	174	126	155	153	146	159	156	135	187	120
A5	124	54	98	86	96	126	64	70	87	77
A6	94	76	97	80	93	92	72	89	86	61
Yhteensä	806	572	700	675	711	696	692	597	714	591

Taulukko 1. Valvontasuunnitelma 10 v kohderyhmittäin (Merlot tilanne 22.11.2017).

Luvussa 5 on kooste suunnitelluista valvontatoimenpiteistä sekä arvio epäsäännöllisistä valvontatoimenpiteistä vuonna 2018. Koska valvontakohteiden tiedot ja määrät vaihtelevat vuoden mittaan, taulukkoon on merkitty päivämäärä, minkä ajankohdan tietoihin suunnittelutiedot perustuvat. Valvontasuunnitelmassa esitetyt valvontamäärät A1-A6 tarkentuvat vuoden aikana. Valvontasuunnitelma laaditaan edellisen vuoden loppupuolella, tilastointi tehdään vuodenvaihteessa tai viimeistään tammikuun aikana ja valvontaa suoritetaan ja kirjataan järjestelmään ympärivuoden. Mikäli valvontaa ei ole suoritettu tai muutoin ehditty suorittaa suunnitellun kalenterivuoden aikana, huomioidaan se seuraavan vuoden suunnittelussa automaattisesti. Nämä valvomatta jääneet kohteet ovat selvillä tilaston ottamisen jälkeen ja ne suunnitellaan uudestaan seuraavalle vuodelle. Tämän jälkeen valvontasuunnitelmassa esitetyt valvontamäärät tarkennetaan ja päivitetään tilastointiin. Tarkennetut määrät ja suoritettut

valvontakäynnit myös kirjataan Prontoon sekä lisätään Etelä-Savon pelastuslaitoksen tilinpäätökseen.

Valvonnassa painotettavista kohderyhmistä ja valvonnan pääpainopistealueista on kerrottu luvussa 2.2. Liitteessä 1 on esitetty ohjeellisia valvontavälejä eri kohdetyypeille. Yksittäisten kohteiden valvontavälejä voidaan tarvittaessa lyhentää tai pidentää. Valvontavälin muutos kirjataan ja perustellaan palotarkastusohjelmaan. Muutosperusteena voidaan käyttää arvioivan palotarkastuksen riskilukua, turvallisuuskulttuuria, uhattuja arvoja tai tapahtuneita onnettomuuksia sekä läheltä piti – tilanteita. Päätöksen valvontavälin muuttamisesta tekee palotarkastuksen suorittanut pelastusviranomainen.

3.2 Asuinrakennuksien omavalvonta

Asuinrakennuksien omavalvonta on pääasiallisesti turvallisuusviestintää, jolla kannustetaan ihmisiä turvallisuuden omatoimiseen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Päämääränä on turvallisuustietoisuuden kasvattaminen, sillä valtaosa rakennuspaloista aiheutuu ihmisen toiminnasta. Turvallisuusviestintää kohdistetaan ennalta määritellyille alueille 10 vuoden välein. Alueille suoritetaan pistokokeenomaisia valvontakäyntejä eli yleisiä palotarkastuksia alueen turvallisuustason tilannekuvan muodostamiseksi. Näihin valvontakäynteihin ei ole määrällistä tavoitetta, sillä ihmisen toimintaan ja käyttäytymiseen vaikutetaan rajallisesti yksittäisellä valvontakäynnillä näissä matalan riskin kohteissa. Liitteessä 2 on esitetty suunnitelma vuoden 2018 asuinrakennuksien omavalvonnasta kunnittain. Pelastusviranomaisen aloitteesta suoritettavat valvontakäynnit omavalvontaan liittyen ovat maksuttomia.

Asuinrakennuksien omavalvonnassa ennalta määritellylle alueelle lähetetään Väestörekisterikeskuksen aineiston perusteella massapostituksena turvallisuusviestintämateriaali 10 vuoden välein. Turvallisuusviestinnän kohteena ovat vakituisesti asutut yhden tai kahden asunnon talot. Turvallisuusviestintämateriaali koostuu Pientalon paloturvallisuus -oppaasta ja omavalvontalomakkeesta, joiden avulla kohteen omistaja tai haltija voi tehdä omatoimisen kartoituksen kodin turvallisuudesta. Lomakkeita ei palauteta pelastuslaitokselle. Turvallisuudesta kiinnostuneille löytyy lisämateriaalia myös Etelä-Savon pelastuslaitoksen www-sivuilta. Pistokokeenomaisia valvontakäyntejä voidaan kohdentaa tunnistettuihin riskiryhmiin kuuluviin kohteisiin mm. iäkkäät pientaloasujat harvaanasutuilla alueilla tai Sisäministeriön tuottaman asuinalueuokituksen perusteella.

Mikäli asuinrakennuksessa on muita kohdetyyppejä, joiden perusteella valvontaväli on rakennukselle määritelty suurimman riskin mukaisesti, osa asuinrakennuksista on säännöllisen ja suunnitellun valvonnan piirissä. Muiden asunto-osakeyhtiöihin ja niihin verrattavien asuinrakennuksien, esimerkiksi kerrostalojen ja rivitalojen, valvonta toteutetaan omavalvontana. Omavalvonnassa ennalta määritellylle alueelle lähetetään Väestörekisterikeskuksen aineiston perusteella massapostituksena turvallisuusviestintämateriaali 10 vuoden välein. Taloyhtiön hallitus vastaa yhteistyössä asukkaiden ja toiminnanharjoittajien kanssa taloyhtiön turvallisuudesta.

Omavalvonnan tärkeimpänä tarkoituksena on antaa talon asukkaille tietoa turvallisuusasioista ja eväitä turvallisuuden omatoimiseen ylläpitämiseen sekä kehittämiseen, sillä pelastusviranomaisen valvontakäynnit kohdistuvat vain taloyhtiön hallinnoimiin yleisiin tiloihin. Pistokokeenomaisia valvontakäyntejä voidaan tehdä esimerkiksi Sisäministeriön tuottaman asuinalueluokituksen perusteella. Väestönsuojien kunnossapitoa ja pelastussuunnitelmien laadintavelvoitteen noudattamista valvotaan pistokokeenomaisesti asiakirjavalvontana.

Vapaa-ajan asuinrakennukset eivät ole suunnitellun omavalvonnan piirissä. Näiden kohteiden palo- ja henkilöturvallisuuteen vaikutetaan turvallisuusviestinnän keinoin hyödyntäen esimerkiksi kuntien ja kylien kesätapahtumia, www-sivuja sekä sosiaalista mediaa. Valvontakäyntejä suoritetaan tarvittaessa esimerkiksi nuohoojan vikailmoituksen perusteella.

Kuva 8. Asuinrakennuksien turvallisuusviestintämateriaalia.

3.3 Valvonnan teemat vuonna 2018

Valvontakäynneillä keskitytään etenkin pelastussuunnitelmiin ja omatoimisen varautumisen kehittämisen tukemiseen, jotta onnettomuuksien ennaltaehkäisytyö tukee pelastuslaitoksen varautumista, valmiussuunnittelua sekä pelastustoimintapalveluja. Kemikaalivalvonnassa jatketaan aiempien vuosien teemoja eli valvontakäyntien yhteydessä tiedotetaan uusiutuneista varoitusmerkinnöistä sekä kemikaaliturvallisuusvaatimusasetuksen siirtymäsäännöksistä. Myymälöiden palavien nesteiden osalta seurataan pelastuslaitoksien kumppanuusverkoston toimenpiteitä ja myymälöitä informoidaan valvontakäyntien yhteydessä.

Valvonnassa otetaan järjestelmälliseen käyttöön pelastussuunnitelmavelvollisten kohteiden arviointi. Arvioivassa palotarkastuksessa on tarkoitus saada nopeasti ja helposti yksi kohdetta kuvaava riskiluku, jota voidaan käyttää yksittäisen kohteen turvallisuustason kehityksen seurantaan, mutta myös eri kohderyhmien valvontatoiminnan kohdentamiseen. Arviointi on lyhyt ja yksinkertainen, mikä huomioi eri koulutus- ja työtaustaiset viranhaltijat.

Valvonnan laadun seurantaan otetaan lisäksi käyttöön Webropol -pohjainen asiakaspalautejärjestelmä. Valvontakäynnin jälkeen tiedustellaan asiakkailta lyhyellä kyselyllä heidän kokemuksiaan, ideoitaan sekä ajatuksiaan valvontatoiminnan ja yhteistyön kehittämiseksi.

4 EPÄSÄÄNNÖLLISTEN VALVONTATOIMENPITEIDEN SUUNNITTELU

4.1 Epäsäännölliset valvontatoimenpiteet

Suunniteltujen yleisten palotarkastuksien lisäksi suoritetaan epäsäännöllisiä valvontatoimenpiteitä. Näitä ovat jälkipalotarkastus, erityinen palotarkastus ja ylimääräinen palotarkastus. Näiden lukumääriä voidaan karkeasti arvioida edellisten vuosien perusteella.

4.1.1 Jälkipalotarkastus ja jälkivalvonta asiakirjojen perusteella

Jälkipalotarkastus on paikan päällä tehtävä valvontakäynti, jossa valvotaan, että palotarkastuksessa annettuja korjausmääräyksiä on noudatettu. Jälkipalotarkastus tehdään korjausmääräysten määräaikojen umpeuduttua ennen seuraavaa yleistä palotarkastusta. Jälkipalotarkastus suoritetaan, kun on havaittu huomattavia, toistuvia palo- ja henkilöturvallisuutta vaarantavia puutteita tai mikäli asiakas ei tee niiden korjaamisesta sovittua ilmoitusta. Huomattava puute voi olla esimerkiksi puutteet poistumisjärjestelyissä tai turvallisuutta ylläpitävän laitteen toimimattomuus. Jälkipalotarkastuksen tarve arvioidaan tapauskohtaisesti.

Jälkivalvontaa pyritään ensisijaisesti suorittamaan asiakirjojen perusteella. Korjausveloitteet voidaan hyväksyä suoritetuiksi asianmukaisten dokumenttien perusteella. Tällaisia dokumentteja ovat esim. tarkastuslaitoksen pöytäkirja, huoltoraportti, asiakirja, valokuva tai muu kirjallinen tiedonanto. Suullisen ilmoituksen perusteella jälkivalvontaa ei dokumentoida. Asiakirjojen toimitus kirjataan palotarkastusohjelmaan valvontalajina jälkivalvonta.

4.1.2 Erityinen palotarkastus

Erityinen palotarkastus suoritetaan uudisrakennus- tai saneerauskohteissa, mikäli kunnan rakennusvalvontaviranomainen on pyytänyt sitä suoritettavaksi. Ennen varsinaista erityistä palotarkastusta voidaan suorittaa rakennuksen käyttöönoton ennakkokatselmus/neuvontakäynti. Väestönsuojan käyttöönottotarkastus tehdään asiakirjavalvontana rakennusvalvonnan käyttöönottotarkastuksen yhteydessä. Erityinen palotarkastus suoritetaan esim. pelastussuunnitelmavelvollisiin uudisrakennuksiin ja kohteisiin, joissa on hätäkeskukseen kytketty automaattinen sammutuslaitteisto tai paloilmoitin. Erityisen palotarkastuksen kohteista on sovittu tapauskohtaisesti eri kuntien rakennusvalvontaviranomaisten kanssa

4.1.3 Ylimääräinen palotarkastus

Ylimääräinen palotarkastus on pelastusviranomaisen päättämä valvontakäynti, jota ei ole ajoitettu ja kohdennettu valvontasuunnitelmassa. Ylimääräisiä palotarkastuksia suoritetaan harkinnan

mukaan esim. asiakkaan pyynnöstä, yleisötapahtumiin, muiden viranomaisten pyynnöstä tai ilmoituksen perusteella, tarkastuslaitoksen pöytäkirjan tmv. asiakirjan perusteella tai palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvien puuteilmoitusten johdosta. Pyydetty ylimääräinen palotarkastus voidaan myös suorittaa yleisenä palotarkastuksena, jos tämä resurssien tehokkaan käytön kannalta on tarpeellista, esimerkiksi kohteeseen olisi tulossa yleinen palotarkastus heti valvontavuotta seuraavana vuonna.

4.2 Kemikaalikohteiden valvonta

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005) ja Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015) määrittelevät pelastusviranomaiselle kuuluvat valvontatehtävät. Kemikaalikohteiden valvontaa suoritetaan yleisten palotarkastuksien yhteydessä. Näiden kohteiden valvonta on siten huomioitu säännöllisten valvontatoimenpiteiden suunnittelun yhteydessä. Jokainen ilmoitusrajan ylittävä kohde arvioidaan erikseen palo- ja räjähdysvaaran ja toimintaan liittyen riskien osalta. Arvioinnin perusteella määritetään kohteen valvontaväli. Valvonnassa kiinnitetään erityisesti huomiota tuotantolaitoksen turvalliseen käyttöön, laitoksen huoltoon ja kunnossapitoon, henkilöstön koulutukseen ja opastukseen sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja pelastustoiminnan organisointiin.

Mikäli vaarallisten kemikaalien määrä ylittää ilmoitusrajan, toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle kuukausi ennen toiminnan aloittamista. Ilmoituksesta tehdään kirjallinen päätös ja kohde tarkastetaan ennen toiminnan aloittamista. Päätös ja tarkastuspöytäkirja lähetetään tiedoksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, rakennusvalvontaviranomaiselle sekä aluehallintoviranomaiselle (työsuojelu).³

Pelastusviranomaisen myös valvoo sumutusöljypolttimella varustettujen öljylämmityslaitteistojen turvallisuutta suorittamalla öljylämmityslaitteistoon kohdennetun tarkastuksen kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun toiminnanharjoittaja on saattanut käyttöönotettavan öljylämmityslaitteiston pelastuslaitoksen tietoon. Ennen tarkastusta on toimitettava jäljennös asennustyöstä annetusta todistuksesta.

Pelastusviranomaisen valvoo pyroteknisten tuotteiden varastointia niiden kaupan yhteydessä. Toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus viimeistään kuukausi ennen luokkien F1-F3 ja P1 pyroteknisten tuotteiden varastoinnin aloittamista. Ilmoituksen perusteella voidaan antaa kirjallinen päätös, jossa asetetaan tarpeellisia ehtoja. Ilmoitus on uusittava, mikäli varastoinnissa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Pelastusviranomaisen suorittaa pyroteknisten tuotteiden varastointipaikkojen tarkastuksia niiden myyntiaikana 27.12–31.12.

³ Kohteiden tiedot siirtyvät palotarkastusohjelmasta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) ylläpitämään Kemurekisteriin.

Pelastusviranomaisen valvoo ilotulitteiden yksityiskäyttöä sekä pyroteknisten tuotteiden käyttöä erikoistehosteina. Yksityishenkilöiden ilotulitukset on kuluttajatuotteilla sallittu ilman ilmoitusta 31.12 klo 18.00- 1.1 klo 2.00 välisenä aikana. Muuna aikana yksityistilaisuuksissa käytettävistä (kuluttaja) ilotulitteista tulee tehdä ilmoitus viimeistään 5 vrk ennen ilotulitteiden käyttämistä. Ilmoituksen voi tehdä pelastuslaitoksen www-sivujen kautta. Ilmoituksen käsittelee paloasemaryhmän palopäällikkö. Ilmoituksesta voi tehdä päätöksen, jossa asetetaan käytölle tarpeellisia ehtoja tai kielletään ilotulitteiden käyttö, jos siitä aiheutuu erityistä vaaraa.

Ilmoitus pyroteknisten tuotteiden käytöstä erikoistehosteina yleisötapautumassa on tehtävä vähintään 14 vrk ennen tilaisuuden järjestämistä. Ilmoituksen perusteella voidaan määrätä tarpeellisia ehtoja ja rajoituksia aiotulle käytölle. Pelastusviranomaisen voi myös kieltää käytön, jos siitä aiotussa paikassa ja aiottuna ajankohtana voidaan katsoa aiheuttavan ilmeistä henkilö-, ympäristö- tai omaisuusvahinkojen vaaraa. Pyroteknisten erikoistehosteiden käyttö yleisötilaisuuksissa on eräs kriteeri, jonka johdosta yleisötilaisuuteen voidaan tehdä ylimääräinen palotarkastus.

4.3 Pelastusviranomaisen muut valvontatoimenpiteet

4.3.1 Rakentamisen ohjaus

Etelä-Savon pelastuslaitos toimii asiantuntijana rakentamisen ohjauksessa ja valvonnassa siten kuin siitä kunnan rakennusvalvontaviranomaisen kanssa sovitaan pelastuslain 27 § mukaisesti. Pelastusviranomaisen voi myös toimia pelastustoimen asiantuntijana maankäytönsuunnittelun ohjauksessa antamalla pyynnöstä lausuntoja sekä osallistumalla viranomaisyhteistyöpalaveriin. Rakennuslupamenettelyssä Etelä-Savon pelastuslaitos on pelastustoimen asiantuntijana rakennusvalvontaviranomaiselle. Tarvittaessa järjestetään rakentamiseen liittyvää suunnittelijoiden ohjaus- ja neuvontapalvelua, jolla vaikutetaan turvallisuuden kannalta onnistuneeseen lopputulokseen. Kirjallisia rakennuslupa-asiakirjoihin ja –suunnitelmiin perustuvia asiantuntijalausuntoja annetaan rakennusvalvontaviranomaisen pyynnöstä.

4.3.2 Poistumisturvallisuusselvitykset

Poistumisturvallisuusselvityksen laatimisvelvoite perustuu pelastuslaissa 18 § säädettyyn poistumisturvallisuusvaatimukseen hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasumisessa. Toiminnanharjoittaja laatii selvityksen ja toimittaa sen pelastusviranomaiselle. Pelastusviranomaisen tekee kirjallisen arvion siitä, toteutuuko pelastuslain 18 §:ssä säädetty vaatimus. Ennen arviota voidaan myös järjestää poistumiskoe. Mikäli poistumisturvallisuusvaatimus ei täyty, annetaan toiminnanharjoittajalle määräys laatia poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma määräajassa. Toteuttamissuunnitelmassa toiminnanharjoittaja määrittelee toimenpiteet ja aikataulun, jolla se saattaa poistumisturvallisuuden lain edellyttämälle tasolle. Pelastusviranomaisen arvioi toteuttamissuunnitelman. Mikäli toteuttamissuunnitelman toimenpiteet eivät ole riittäviä saattamaan poistumisturvallisuutta pelastuslain 18 § mukaiselle tasolle kohtuullisessa ajassa,

pelastusviranomaisen antaa 21 § mukaisen toteuttamismääräyksen.

Poistumisturvallisuusselvityksen ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta sekä annettujen määräysten noudattamista valvotaan yleisten palotarkastuksien sekä jälkipalotarkastuksien yhteydessä. Jälkipalotarkastuksia suoritetaan mikäli poistumisturvallisuusselvityksessä tai siinä esitetyissä asioissa on puutteita. Toiminnanharjoittajan on tarkastettava ja päivitettävä poistumisturvallisuusselvitys vähintään 3 vuoden välein tai mikäli toiminnassa tapahtuu oleellisia poistumisturvallisuuteen vaikuttavia muutoksia.

4.3.3 Pelastuslain 42 § mukaiset ilmoitukset

Pelastuslain 42 § mukaan jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palovaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäädösten estämättä ilmoittaa asiasta alueen pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä hoitolaitoksen ylläpidosta huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä. Ilmoituksen voi tehdä pelastuslaitoksen www-sivuilla sähköisen palvelun kautta. Ilmoitukset menevät paloasemaryhmien palopäälliköille, jotka liittävät ilmoituksen käsittelyyn ja valvontakäynnille osallistuvat viranomaiset. Yleensä ilmoitukset liittyvät huoneistossa olevaan palokuormaan, viallisiin sähkölaitteisiin tai siivottomuuteen. Koska syyt tilanteeseen voivat olla useasta eri tekijästä johtuvia, tulee tehtävään liittää muita tahoja. Taloyhtiöllä on ensisijainen vastuu huomauttaa asukasta palokuormasta tai siivottomuudesta. Sosiaaliviranomainen arvioi asukkaan sosiaalisen tuen tarvetta. Terveysvalvontaviranomainen ottaa kantaa terveydellisiin haittoihin. Lisäksi on arvioitava eläinsuojeluilmoituksen tarve, mikäli asunnossa on eläimiä. Mahdollinen väkivallanuhka voi edellyttää poliisin läsnäoloa.

4.3.4 Muu asiakirjavalvonta

Pelastusviranomaisen suorittaa myös asiakirjavalvontaa. Asiakirjavalvonnalla tarkoitetaan toiminnanharjoittajien laatimien dokumenttien, tarkastuslaitosten pöytäkirjojen ja tarkastusliikkeiden raporttien käsittelyä sekä tallennusta valvontarekisteriin. Tällaisia ovat mm. pohjavesialueella olevien maanalaisten öljysäiliöiden tarkastuspöytäkirjat, räjähdysuojausasiakirjat, tarkastuslaitosten käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuspöytäkirjat (mm. paloilmoitin, sprinkleri, putkistot, säiliöt, painelaitteet) sekä pelastussuunnitelmat.

4.4 Valvontayhteistyö muiden viranomaisten ja tahojen kanssa

Pelastusviranomaisen vaikuttaa osaltaan muiden viranomaisten lupamenettelyyn antamalla lausuntoja. Pelastusviranomaisen osallistuu pyydettyä yhteistyössä toisten viranomaisten valvontakäynneille. Valvontayhteistyön lisäksi pyritään aktiiviseen tiedonvaihtoon. Alla olevassa taulukossa on esimerkkejä yhteistyötahoista.

Yhteistyötaho	Kuvaus yhteistyöstä
Kuntien maankäytönsuunnittelu	Pelastuslaitos toimii asiantuntijana vastuualueellaan antamalla pyynnöstä lausuntoja sekä osallistumalla yhteistyöpalaveriin.
Kuntien rakennusvalvontaviranomaiset	Pelastuslaitos antaa asiantuntijalausuntoja rakennuslupakäsittelyyn rakennusvalvonnan pyynnöstä. Suunnittelijoita ja rakentajia voidaan ohjata yhteistyössä rakennusvalvonnan kanssa. Katselmuksiin osallistutaan pyynnöstä.
Kuntien ympäristöviranomaiset	Yhteistyötä on mm. maanalaisten öljysäiliöiden tai jakeluasemien valvonnassa. Valvontakäynneille osallistutaan pyynnöstä. Lausunnot ympäristölupiin ympäristöviranomaisten pyynnöstä.
Kuntien terveystarkastusviranomaiset	Pelastuslaitos tekee yhteistyötä mm. yleisötapaturmien ja ravintoloiden valvonnassa. Myös ns. keräilijäasuntoihin tehdään valvontakäyntejä yhteistyössä terveystarkastajan, sosiaaliviranomaisen ja poliisin kanssa.
Sosiaaliviranomaiset	Viranhaltijan velvollisuus tehdä mm. lastensuojeluilmoitus, ilmoitus iäkkään henkilön palveluntarpeesta tai velvollisuus ohjata henkilö hakemaan sosiaalihuollon palveluja.
Itä-Suomen poliisilaitos	Yhteistyö suurten yleisötilaisuuksien ennakosuunnittelussa ja valvonnassa. Ravintoloiden teematarkastukset. Pelastuslaitos antaa lausuntoja pyynnöstä mm. ammusvarastolupahakemuksiin sekä ammattimaisiin ilotulitusnäytöksiin.
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)	Pelastuslaitos osallistuu laajamittaisten kemikaalikohteiden valvontakäynneille pyynnöstä ja mahdollisuuksien mukaan. Lausunnot lupahakemuksiin pyynnöstä. Kuluttajaturvallisuuteen liittyvää yhteistyötä käynnistetään.
Paloteknisten laitteiden tarkastuslaitokset	Tarkastuksiin osallistutaan tarvittaessa ja harkinnan mukaan. Asiakirjavalvontaa tehdään tarkastuslaitoksien toimittamien dokumenttien perusteella. Tarkastuslaitoksilla on velvollisuus ilmoittaa pelastustoimen laitteiden vakavista puutteista pelastusviranomaiselle.
Nuohousalan yritykset	Nuohoojat tekevät vikailmoituksia havaitsemistaan vakavista turvallisuuspuutteista. Pelastusviranomaisen voi asettaa tulisijat käyttökieltoon kirjallisella menettelyllä tai ylimääräisellä palotarkastuksella.

Taulukko 2. Esimerkkejä yhteistyötahoista.

5 YHTEENVETO KALENTERIVUODEN VALVONNASTA

Suunniteltu kohteiden lukumäärä perustuu palotarkastusohjelmasta 20.11.2017 otettuihin tietoihin. Esitetyt valvontamäärät tarkennetaan vuoden lopussa Pronto-tietokantaan sekä Etelä-Savon pelastuslaitoksen tilinpäätökseen. Poikkeamat suunnitellusta lukumäärästä johtuvat pääsääntöisesti rakennusten käyttötarkoitusten muuttumisesta, toiminnan loppumisesta tai kohteen palotarkastusvälin uudelleen arvioinnista kesken valvontavuoden. Lukumäärien määrittelyä vaikeuttavat myös väestötietojärjestelmän vanhentuneet tiedot. Koska suunnittelu on tehty ennen valvontavuoden 2017 päättymistä, lukumäärässä ei voida huomioida mahdollisesti vuonna 2017 valvomatta jääneitä kohteita. Nämä kohteet huomioidaan suunnittelussa vuoden 2017 valvontatilaston ottamisen jälkeen. Lukumäärään liittyy myös pieni epävarmuus niiden valvontakohteiden osalta, joilla valvontaväli on 12 kk ja mikäli niiden kohteiden valvontaa ei ole kirjattu palotarkastusohjelmaan ennen suunnitteluajankohtaa (20.11.2017).

KOHDE	KOHTEIDEN LUKUMÄÄRÄ ⁽¹⁾	SUUNNITELLUT VALVONTATOIMENPITEET ⁽²⁾
A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet	322	115
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit	197	59
A3 Kokoontumis- ja liiketilat	679	135
A4 Teollisuus- ja varastorakennukset	579	123
A5 Maatalousrakennukset	593	51
A6 Muut rakennukset	304	67
Asuinrakennukset	49 232 ⁽³⁾	-
Vapaa-ajan rakennukset	49 156 ⁽³⁾	-
YHTEENSÄ	101062	550

1) Kohteiden lukumäärä Merlot palotarkastusohjelmassa(Pronto2) 20.11.2017

2) Suunniteltu määrä Merlot palotarkastusohjelmassa 20.11.2017. 3) Lukumäärä Tilastokeskus 31.12.2016

Taulukko 3. Yhteenveto kalenterivuoden suunnitellusta valvonnasta.

Liitteessä 2 on suunniteltu asuinrakennuksien omavalvonta kunnittain. Alla olevassa taulukossa 4 on esitetty arvio vuoden 2018 epäsäännöllisistä valvontatoimenpiteistä. Arvio perustuu edellisten vuosien tilastoihin. Vaikka fyysiset valvontakäynnit ovat vuosien saatossa vähentyneet, yhteen kohteeseen käytetään enemmän aikaa ja asiakirjavalvonta sekä muut valvontamuodot ovat lisääntyneet.

Arvio lukumäärästä	
Jälkipalotarkastus	20
Eriyinen palotarkastus	45
Ylimääräinen palotarkastus	30
Muut palotarkastukset ⁽¹⁾	150
Asuinrakennuksien omavalvonta/turvallisuusviestintä	3500
Pelastussuunnitelmien arvioinnit (kaikki)	10
Paloteknisten laitteistojen pöytäkirjat	140
Muu asiakirjavalvonta ⁽²⁾	130
Kemikaalilainsäädännön nojalla tehtävä valvonta ⁽³⁾	300
Asiantuntijapalvelut ⁽⁴⁾	240
Poistumisturvallisuusselvityksien käsittely	25
YHTEENSÄ	4590

- 1) Merlot Pronto2 –tilasto laskee mukaan mm. yleisötilaisuuksien tarkastuksia, asiakirjojen perusteella suoritettu jälkivalvonta, neuvonta- ja ohjauskäyntejä, käyttöönotto- tai muiden viranomaisten tarkastuksille osallistuminen.
- 2) Mm. väestönsuojien tarkastuksen ja ilmanvaihdon puhdistuksen pöytäkirjat jne.
- 3) Kemikaalipäätökset, tarkastukset ml. nestekaasu, öljylämmityslaitteistojen tarkastukset sekä öljysäiliöiden tarkastuspöytäkirjat
- 4) Rakentamisen ohjaukseen liittyvät toimenpiteet mm. rakentamisen neuvonta/ohjaus, lausunnot lupiin ja kaavoitukseen

Taulukko 4. Arvio epäsäännöllisistä valvontatoimenpiteistä edellisten vuosien perusteella.

6 VALVONNAN TOTEUTUMISEN SEURANTA JA RESURSSIT

Suunniteltua ja toteutunutta valvontaa seurataan määrällisesti sekä laadullisesti erilaisilla mittareilla. Valvontaan käytettävät resurssit määritetään Etelä-Savon pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksessä.

6.1 Valvonnan toteutumisen seuranta

Suunniteltua ja toteutunutta valvontaa seurataan määrällisesti neljännesvuosittain ja siitä raportoidaan Etelä-Savon pelastuslaitoksen johtoryhmälle. Etelä-Savon pelastuslaitoksessa on käytössä Merlot – palotarkastusohjelma, jolla ylläpidetään valvonnan toteuttamisen, seurannan ja kehittämisen kannalta tarpeellista valvontarekisteriä. Rekisteriin kirjataan valvonnan kannalta olennaiset tiedot valvontakohteista sekä valvontakohteisiin suoritettavat toimenpiteet. Suunnitellun valvonnan osalta tavoite on, että valvonta on suoritettu 1.12.2018 mennessä. Tarkennettu suunniteltu määrä ja toteutunut valvonta tilastoidaan Prontoon 15.1.2019 mennessä.

6.2 Valvonnan laadun seuranta

Palvelun ominaisuudet, jotka vaikuttavat määräaikaisen palotarkastuksen ennaltaehkäisevään vaikutukseen ja sen suoriin vaikutuksiin kohteessa, ovat usean ominaisuuden summa, joista yksi on laadulliset tekijät. Laadullisiin tekijöihin kuuluvat esim. kohteeseen käytetty aika, käytetty resurssi, tarkastajan ja asiakkaan välinen vuorovaikutus, mitkä kaikki osaltaan heijastuvat lopulta asiakkaan kokemaan asiakaskokemukseen.⁴

Valvontakäyntien laatua ja sen tasoa arvioidaan sekä seurataan säännöllisesti. Tasaisuutta pyritään pitämään yllä mm. henkilökunnan säännöllisellä koulutuksella. Valvonnan laatua on aiemmin seurattu Innolink Oy:n seurantajärjestelmällä. Saatuja tuloksia on hyödynnetty valvontatoiminnan laadun kehittämisessä. Vuonna 2018 valvonnan laadun seurantaan otetaan käyttöön Webropol-pohjainen asiakaspalautejärjestelmä.

Asiakkaiden kokemusten ja palautteiden lisäksi seurataan vuosittain palotarkastuspöytäkirjojen tasoa ja määrämuotoisuutta. Sisäistä asiakirjojen laadun seuranta tehdään pistokokeenomaisesti. Tarkasteluissa katsotaan, että asiakirjat täyttävät hyvän hallinnon periaatteita pelastuslain 80 § mukaisesti. Lisäksi huomiota kiinnitetään annettuihin korjausmääräyksiin, niiden määräaikoihin,

⁴ Taloudellisten arviointimenetelmien soveltuvuus pelastustoimen palvelujen optimoinnissa -hanke

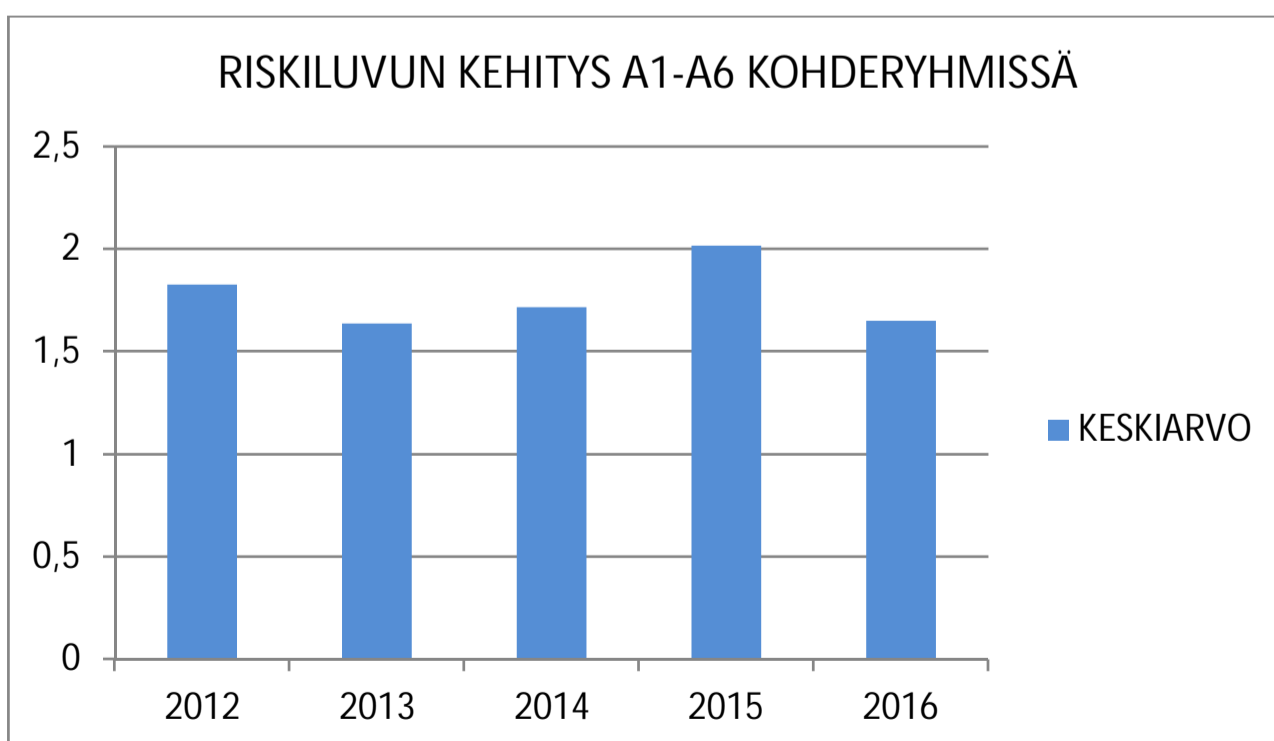
perusteluihin sekä jälkivalvontaan (jälkipalotarkastukset sekä asiakirjoin suoritettava jälkivalvonta).

Valvonnan sisältöön ja prosessiin kuuluu oleellisena osana myös annettujen korjausmääräysten noudattamisen valvonta. Jälkivalvonnan toteuttamisen arvioidaan parantavan valvonnan vaikuttavuutta. Koska valtaosa jälkivalvonnasta suoritetaan asiakirjojen perusteella, palotarkastusohjelmaan on lisätty oma valvontalajinsa tälle toimenpiteelle tilastointia ja sisäistä seuranta varten.

6.3 Valvonnan vaikuttavuuden arviointi

Valvontatoimien vaikuttavuus ja valvonnan ennaltaehkäisevä vaikutus ovat vaikeasti mitattavissa olevia asioita. Etelä-Savon pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksessä valvonnan toteutumisen ja asumisen paloturvallisuuden edistämisen indikaattorina on käytetty alueella tapahtuneita tulipaloja, palokuolemia ja suoritettujen palotarkastusten määrää. Lisäksi käytetään muita pelastustoimen Pronto-tietokannan mittareita. Kaikkiin mittareihin liittyy tekijöitä, jotka ovat myös muista seikoista kuin valvontatoiminnan onnistumisesta riippuvaisia. Mittarit eivät pysty huomiomaan esimerkiksi matkailijoiden ja loma-asukkaiden maakunnassa välillisesti aiheuttamia onnettomuuksia, jos arvoja lasketaan suhteessa vakinaiseen väestömäärään.

Arvioivan palotarkastuksen riskiluvun uskotaan kuitenkin olevan tulevaisuuden mittari, jonka vaikutukset on mitattavissa pitkän aikavälin jälkeen, kun arviointeja on tehty erilaisista kohteista riittävän paljon. Arviointien lukumäärä vaikuttaa johtopäätösten luotettavuuteen. Eri kohdetyypeillä on erilaiset valvontavälit ja arvioitavat kohteet vaihtuvat vuosittain. Etelä-Savon pelastuslaitoksen kokemusten mukaan riskilukua voidaan käyttää yksittäisten kohteiden ja kohderyhmien turvallisuuskehityksen seurannassa. Yleensä pienimmät riskiluvut ovat kohteissa, joissa riskien on arvioitu olevan suurimmat, joten yksistään tätä tunnuslukua ei voi käyttää valvonnan kohdentamisena.

Kuva 9. Pelastussuunnitelmavelvollisten kohteiden arvioinnit vuosina 2012-2016.

Eräs palvelutasopäätöksessä käytetty indikaattori on palokuolemien määrä. Etelä-Savossa palokuolemien määrä on vuosittain 100 000 asukasta kohti 3.32, kun valtakunnan vertailuluku on 1.7. Vuosina 2012-2016 palokuolleiden määrä on ollut 0-5 henkilöä vuodessa.⁵ Ajallisesti palokuolemat ovat painottuneet huhti-toukokuulle. Palokuolleitten profiili ei poikkea merkittävästi muusta maasta. Tulipaloja tapahtuu niin pientaloissa kuin kerrostaloissa, ja pääasiallinen aiheuttaja on ihmisen toiminta esim. tupakanpoltto, huolimaton tulenkäsittely tai ruuanvalmistus. Ihmisen toimintaan vaikutetaan ennen kaikkea turvallisuusviestinnän keinoin.

Toinen palvelutasopäätöksessä käytetty indikaattori on asumisen paloturvallisuuden edistäminen ja tulipalojen määrä. Alla olevaan taulukkoon on kerätty asuinrakennuksien ja vapaa-ajan asuinrakennuksien rakennuspalot sekä rakennuspalovaarat vuosina 2012-2016 Etelä-Savon pelastuslaitoksen alueella.

VUOSI	Asuinrakennukset	Vapaa-ajan asuinrakennukset	Yhteensä
2012	104	18	124
2013	100	15	115
2014	80	7	87
2015	90	11	101
2016	79	21	100
Yhteensä	453	72	525

Taulukko 5. Asuinrakennuksien rakennuspalot ja rakennuspalovaarat.⁵

Yleisten palotarkastuksien toteutuneita määriä seurataan palvelutasopäätöksen mukaisesti (Taulukko 6).

KOHDERYHMÄ	2012	2013	2014	2015	2016
A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet	231	166	138	116	120
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit	149	62	72	85	56
A3 Kokoontumis- ja liiketilat	318	211	187	167	117
A4 Teollisuus- ja varastorakennukset	163	173	145	173	154
A5 Maatalousrakennukset	90	97	92	74	100
A6 Muut rakennukset	170	92	112	97	69
Asuinrakennukset	300	118	91	57	50
Vapaa-ajan rakennukset	35	14	11	3	2
YHTEENSÄ	1456	933	848	777	668

Taulukko 6. Suoritetut yleiset palotarkastukset 2012-2016.⁵

Taloudellisten arviointimenetelmien soveltuvuus pelastustoimen palvelujen optimoinnissa – hankkeessa todettiin, että määräaikaisten palotarkastuksien nettohyöty vaikuttaisi saavuttavan positiivisen nettohyödyn kaikissa kohderyhmissä erittäin matalillakin ennaltaehkäisevien toimenpiteiden osuuksilla. Mutta vain harvassa kohderyhmässä pystyttiin havainnoimaan tilastollisesti merkitseviä vaikutuksia. Edellytykset vähentää onnettomuusriskiä ja ennaltaehkäistä onnettomuuksien toteutumista ovat todennäköisesti erilaiset kohderyhmien välillä. Erojen tulisikin

⁵ Pelastustoimen Pronto-tietokanta 29.8.2017

heijastua myös määräaikaisen palotarkastuksen ominaisuuksiin eri kohderyhmien välillä. Tämän vuoksi valvontasuunnitelman luvussa 2.2 on huomioitu aiempia valvontasuunnitelmia tarkemmin valvonnassa painotettavat kohdetyypit sekä valvonnassa painotettavia asioita kohderyhmittäin. Pienikin parannus valvonnan ennaltaehkäisevässä vaikutuksessa voi johtaa merkittävään yhteiskunnalliseen hyötyyn.

6.4 Valvonnan resurssit

Valvontaan käytettävät resurssit määritetään Etelä-Savon pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksessä. Henkilöstösuunnitelma tarkistetaan vuosittain talousarvion yhteydessä. Etelä-Savon pelastuslaitoksessa on palotarkastajia 4, paloinsinöörejä 1, palomestareita 20 sekä paloiesimiehiä 12. Suuri osa valvontatyötä tekevistä osallistuu myös esimerkiksi hälytystehtäviin, sillä resurssina käytetään lähes koko henkilöstöä. Yritysten ja laitosten (A1-A6) yleisiä palotarkastuksia tekevät pääasiassa päällystöviranhaltijat, joidenkin kohteiden myös alipäällystö. Asuinrakennuksien ja niihin verrattavien valvontakohteiden sekä päiväkotien palotarkastuksia tekevät pääasiassa alipäällystö ja miehistö. Paloinsinööri antaa työpanoksensa etenkin rakentamisen ohjaukseen ja valvontaan.

Pelastuslaitoksen palvelutuotantoon käytetyt resurssit (noin)	
Kuntien valmiussuunnitelmien tukeminen	n. 2 htv
Turvallisuuspalvelut/valvontasuunnitelman mukaiset tehtävät	n. 20 htv
Pelastustoiminta	n. 100 htv
Tuki- ja hallintopalvelut	n. 8 htv
Ensihoitopalvelut	n. 95 htv

Taulukko 7. Palvelutuotantoon käytetyt resurssit palvelutasopäätöksessä.

Kullekin palvelualueelle on nimetty palotarkastuksen vastuhenkilö, joka on paloaseman toimipistevastaava. Palotarkastuksen vastuhenkilö vastaa siitä, että palvelualueen suunnitellut valvontakäynnit tulevat tehdyksi. Resurssina palotarkastusten tekemisessä käytetään pääasiassa palvelualueen henkilöstöä. Toimipistevastaavat tekevät vastualueensa työn lisäksi muita tehtäviä pelastustoimen tehtäväkentässä. Valvontatyöhön käytettävää ja tarvittavaa resurssia on siten hankala arvioida tarkasti, koska henkilöt osallistuvat valvontatyön lisäksi esimerkiksi turvallisuusviestintään ja hälytystehtäviin.

7 VUODEN 2017 VALVONNAN ARVIOINTI

Valvontasuunnitelmassa 2017 esitettyjen suunniteltujen valvontakäyntien määrä tarkentuu vuoden aikana. Alustavaa tilastoa vuodelta on taulukossa 8. Suunnitellun valvonnan osalta tavoite on, että valvonta on suoritettu 1.12.2017 mennessä. Poikkeamat suunnitellusta lukumäärästä johtuvat pääsääntöisesti rakennusten käyttötarkoitusten muuttumisesta, toiminnan loppumisesta tai kohteen palotarkastusvälin uudelleen arvioinnista. Suunnitellun määrän kasvaminen voi johtua edellisen vuoden siirretyistä valvontakohteista tai siitä, että esimerkiksi ylimääräinen palotarkastus on suoritettu ja kirjattu yleisenä palotarkastuksena. Lopullinen toteuma kirjataan Prontoon 15.1.2018 mennessä sekä Etelä-Savon pelastuslaitoksen tilinpäätökseen.

KOHDE	Suunniteltu lukumäärä ⁽¹⁾	Tarkennettu lukumäärä ⁽²⁾	Suoritettu valvonta ⁽²⁾	Tavoitteen täyttymisprosentti
A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet	165	155	111	72
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit	79	82	55	67
A3 Kokoontumis- ja liiketilat	187	198	144	73
A4 Teollisuus- ja varistorakennukset	163	172	120	70
A5 Maatalousrakennukset	116	126	51	40
A6 Muut rakennukset	97	86	58	67
YHTEENSÄ	807	819	539	66

1)Valvontasuunnitelmassa ilmoitettu lukumäärä perustuen Merlotin tietoihin 23.1.2017

2) Tarkennettu lukumäärä ja kirjattu valvonta, 20-22.11.2017 Merlotin tilanne.

Taulukko 8. Alustava yhteenveto Etelä-Savon säännöllisestä valvonnasta vuonna 2017.

Alla olevassa taulukossa on alustava yhteenveto vuoden 2017 epäsäännöllisistä valvontatoimenpiteistä.

	Lukumäärä
Jälkipalotarkastus	8
Eriyinen palotarkastus	39
Ylimääräinen palotarkastus	24
Muut palotarkastukset	119
Asuinrakennuksien omavalvonta/turvallisuusviestintä	2118
Pelastussuunnitelmien arvioinnit (kaikki)	12
Paloteknisten laitteistojen pöytäkirjat	142
Muu asiakirjavalvonta	77
Kemikaalilainsäädännön nojalla tehtävä valvonta	165
Asiantuntijapalvelut	232
Poistumisturvallisuusselvityksien käsittely	31
YHTEENSÄ	2967

Taulukko 9. Alustava yhteenveto epäsäännöllisistä valvontatoimenpiteistä vuonna 2017, palotarkastusohjelman tilanne 20.11.2017.

Viime vuosien kehittämisen kohteena on ollut palotarkastuspöytäkirjan sisältö. Pöytäkirjassa pitää riittävästi yksilöidä tarkastuskohde, tarkastuksen kulku, tarkastajan tekemät keskeiset havainnot, tarkastettavan kohteen edustajan esittämä selvitys sekä johtopäätökset ja niiden perustelut.

Pistotarkastusten perusteella palotarkastuspöytäkirjojen taso on parantunut edellisiin vuosiin verrattuna, vaikka työtä on jatkettava edelleen. Tähän vaikutetaan parhaiten henkilökunnan koulutuksella ja ohjeistuksella.

Valvonnan sisältöön ja prosessiin kuuluu oleellisena osana myös annettujen korjausmääräysten noudattamisen valvonta. Palotarkastusohjelmaan on lisätty uutena valvontalajina jälkivalvonta, mikä tarkoittaa valvonnan suorittamista toimitettujen asiakirjojen perusteella. Vuonna 2018 dokumentointi otetaan järjestelmällisempään käyttöön.

Valvontasuunnitelman päivittämisen ja valvonnan tilastoimisen yhteydessä on havaittu, että Merlot -palotarkastusohjelma on vaikeakäyttöinen, eivätkä sen tilastoraportit ole yhteneväisiä pelastustoimen Pronto-tietokannan kanssa. Merlot – palotarkastusohjelman käyttöön on järjestetty ylläpitokoulutusta paloasemien toimipistevastaaville ja koulutusta on tarkoitus jatkaa kunnes siirrytään uuteen ohjelmistoon.

Palkki osoittaa suositellun minimi- ja maksimivalvontavälin. Numero ilmoittaa kohdetyypin keskimääräisen valvontavälin. Kohde voi kuulua useaan ryhmään. Kohteelle valitaan vain yksi kohdetyyppi rakennuksen pääasiallisen käytön perusteella ja valvontaväli suurimman riskin mukaisesti. Kohdekohtainen valvontaväli riippuu kohteen tosiasiallisista riskeistä. Valvontaväliä voidaan lyhentää tai pidentää suositellusta tapauskohtaisesti.

Esimerkiksi hyvin toimiva omavalvonta tai vastaava muu kohteessa tehtävä sisäinen valvonta ja hyvä turvallisuuskulttuuri sekä turvallisuusjohtaminen ovat omiaan pienentämään riskiä ja tätä kautta suunnitelmallisten tarkastusten väliä (Arvioivan palotarkastuksen riskiluku).

Kohteen valvontaväliä voidaan lyhentää uhattujen arvojen vuoksi: kohde on laaja ja monimutkainen, suuri henkilömäärä, YETTS -kohteet, toimiala/paloturvallisuusluokka, Seveso-kohde esim. pohjavesialueella, saavutettavuus/toimintavalmiusaika. Kohteessa on toistuvia onnettomuuksia, läheltä piti -tilanteita, poikkeamia sekä erhe-hälytyksiä.

A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevien kohteiden ohjeelliset valvontavälit.

Valvonnan ohjeellinen väli	Merlot-palotarkastus kohdetyyppi	6 kk	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk
Keskussairaalat, muut sairaalat	A100		12						
Terveyskeskusten vuodeosastot	A105		12						
Terveydenhuollon erityislaitokset, muut terveydenhuoltorakennukset (päiväkäyttö)	A110					48 ⁽¹⁾			
Vanhainkodit, kehitysvammaisten hoitolaitokset, muut huoltolaitosrakennukset	A115		12		36 ⁽²⁾				
Palvelutalot	A120		12		36 ⁽³⁾				
Tuettu asuminen ja muut vastaavat poistumisturvallisuusselvityskohteet	A125				36 ⁽⁴⁾				
Lasten- ja koulukodit, vankilat, ymp.vrk. päiväkodit	A130								
Vankilat			12		36 ⁽⁵⁾				
Lasten- ja nuorisokodit					36				
Ympäri vuorokautiset päiväkodit					36				
Hotellit, loma-, lepo ja virkistyskodit, muut majoitusliikerakennukset	A135			24 ⁽⁶⁾					
Vuokrattavat lomamökit, -osakkeet	A140						60 ⁽⁷⁾		
Leirintäalueet	A140						60		
Asuntolat ja muut asuntolarakennukset ⁽⁸⁾	A145						60		

1) Päiväkäyttöiset tilat mm. lääkäriasemat, neuvolat, terveys- ja mielenterveysasemat, eläinsairaalat, klinikat ja vastaavat.

2) Päihteiden väärinkäyttäjien rakennukset, invalidien erityislaitokset, vanhainkodit. Sprinklauksella valvontaväliä voidaan pidentää.

3) Palveluasumisella tarkoitetaan palveluasunnossa järjestettävää asumista ja palveluja kuten hoito ja huolenpito, toimintakykyä edistävä toiminta, ateriat-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut. Tehostetussa palveluasumisessa palveluja järjestetään asiakkaan tarpeen mukaan ympärivuorokautisesti. Sprinklauksella valvontaväliä voidaan pidentää.

4) Asumista tuetaan ohjauksella ja muilla sosiaalipalveluilla mm. mielenterveyskuntoutujat. Valvontaväliä voidaan tarkentaa poistumisturvallisuusselvityksen (3 v) päivittämisen yhteydessä.

5) Avovankilat ja muut vastaavat

6) Lähtien 24 kk:sta henkilömäärän mukaisesti. Turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset 12 kk.

7) Liiketoimintaan käytettävät suuremmat kokonaisuudet mm. lomakylät. Muissa hyödynnetään omavalvontaa.

8) Ei asuinrakennuksia, vaan asuinhuoneita mm. asuntolat, vanhusten palvelutalot, asuntolahotellit. Järjestöjen ym. vapaa-ajanviettopaikkojen yhteydessä olevat majoitusrakennukset ja vastaavat.

A2 Opetusrakennusten ja päiväkotien ohjeelliset valvontavälit.

Valvonnan ohjeellinen väli	Merlot-palotarkastus kohdetyyppi	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk
Päiväkodit	A200							
alle 25 paikkaa						60		
25–100 paikkaa				36				
yli 100 paikkaa			24					
Yleissivistävät oppilaitokset	A205			36 ⁽¹⁾				
Keskiasteen oppilaitokset	A210				48			
Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset	A215				48			
Muut opetusrakennukset mm. kansaopistot yms.	A220					60		

1) Perusväli 36 kk ja väliä voidaan porrastaa henkilömäärän ja riskiluvun perusteella esim. pienet kyläkoulut.

A3 Kokoontumis- ja liiketilojen ohjeelliset valvontavälit.

Valvonnan ohjeellinen väli	Merlot-palotarkastus kohdetyyppi	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk
Liike- ja tavaratalot, myymälähallit, kauppakeskukset	A300							
alle 400 m ²								120
400-2499 m ²						60		
2500-9999 m ²				36				
10 000m ² tai yli		12						
Anniskeluravintolat	A305							
alle 50 paikkaa								120
50-500 paikkaa						60		
yli 500 paikkaa			24					
Ruokaravintolat	A310						96 ⁽¹⁾	
Teatteri- ja konserttirakennukset	A315							
yli 300 paikkaa			24					
alle 300 paikkaa					48			
Kirjasto-, museo-, näyttelyhallirakennukset	A320							
Kirjastot, museot						60		
Näyttelyhallit				36				
Uskonnollisten yhteisöjen rakennukset	A325					60 ⁽²⁾		
Muut kokoontumisrakennukset, seura- ja kerhorakennukset, urheilu- ja kuntoilurakennukset	A330					60 ⁽²⁾		
Lentoterminaalit,	A335	12						

maalaiset liikenneasemat								
Muut liikenteen rakennukset ⁽³⁾							96	

1) Kohteella voi olla anniskelulupa, lounas- ja päivällispainotteinen ravintola. Kohdetyyppi ja valvontaväli valitaan kohteen pääasiallisen käytön mukaisesti. Erilliset grillikioskit tmv. 120 kk.

2) Tilan sallittu maksimihenkilömäärä, suojaustaso ja käyttötapa vaikuttavat valvontaväliin.

3) Esim. maalaiset pysäköintitilat tmv. Kohdetyyppi ja valvontaväli valitaan kohteen pääasiallisen käytön mukaisesti.

A4 Teollisuus- ja varastorakennusten ohjeelliset valvontavälit.

Valvonnan ohjeellinen väli	Merlot-palotarkastus kohdetyyppi	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk
Energiatuotannon rakennukset	A400							
alle 1000 m ²						60		
1000 m ² tai yli			24					
Infrastruktuurin kannalta merkittävät ⁽¹⁾	A405	12						
Teollisuushallit ja muut teollisuusrakennukset ⁽²⁾	A410							
alle 1500 m ²								120
1500-4999 m ²					48			
yli 5000 m ²			24					
Teollisuus- ja pienteollisuustalot ⁽²⁾	A415							
alle 1500 m ²								120
1500 m ² tai yli					48			
Varastorakennukset ⁽²⁾	A420							
alle 1500 m ²								120
1500-9999 m ²						60		
10 000 m ² tai yli			24					

1) Myös muut kuin energihuollon kannalta merkittävät kohteet, kuten kaukolämpö, vesihuolto, maakaasu, teletekniikka jne. Myös YTS-kohteet esim. huoltovarmuuskeskuksen varmuusvarastot jne.

2) RakMK E2 mukainen palovaarallisuusluokka otettava huomioon. Huomioi myös muut mm. palo- ja räjähdysvaaralliset tilat, Seveso-kohteet ja vastaavat.

A5 Maatalousrakennusten ohjeelliset valvontavälit.

Valvonnan ohjeellinen väli	Merlot-palotarkastus kohdetyyppi	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk
Kohteella on aluehallintoviranomaisen ympäristölupa ⁽¹⁾	A500			36				
Kohteella on kunnan ympäristölupa ⁽¹⁾	A505					60		
Erilliset viljankuivaamot ⁽²⁾	A510					60		
Muut maataloustuotantorakennukset ⁽³⁾	A510							120

1) Lannan määrä korreloi huonosti riskien kanssa. Valvontavälin määrittelyssä huomioitava mm. tuotantotoiminnan muoto, rakennus, suojaustaso ja tuotantoyksikön suuruus.

2) Esim. kyläyhteisön yhteinen suuri viljankuivaamo voi olla 48 kk ja yksittäisen viljelijän käytössä oleva pieni viljankuivaamo 60 kk. Yhdellä kohteella on vain yksi kohdetyyppi ja valvontaväli valitaan pääasiallisen käytön mukaisesti.

3) Muiden maataloustuotantorakennusten (pienet maatilat, kasvihuoneet, turkistarhat, metsä- ja kalatalouden rakennukset) valvontaväli määritellään tapauskohtaisesti.

A6 Muiden rakennusten ohjeelliset valvontavälit.

Valvonnan ohjeellinen väli	Merlot-palotarkastus kohdetyyppi	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk
Toimistot ja työpaikatilat	A600							120
Palo- ja pelastustoimen rakennukset	A605					60		
Rakennus ei kuulu mihinkään ryhmään, mutta on automaattinen paloilmoin ⁽¹⁾	A610						96	
Palo- ja räjähdysvaaralliset tilat	A615							
Jakeluasemat				36				
Kylmäasemat						60		
Seveso-kohteet ja vastaavat	A620							
Turvallisuusselvityslaitos		12						
Toimintaperiaatelaitos			24					
Lupalaitos				36				
Ilmoituslaitos						60		
Kemikaaliratapihat, satamat, maaliikenteen logistiikkakeskukset ⁽²⁾								
Turvetuotantoalueet ⁽³⁾	A625	12						
Kulttuurihistoriallinen rakennus ⁽⁴⁾	A630							
Muut rakennukset ja kohteet ⁽⁵⁾	A635							

1) Esim. automaattisella paloilmoinnilla varustettu autohalli tmv. kohde

2) Trafi on määritellyt kemikaaliratapihat, logistiikkakeskusten ja maaliikenneterminalien, valvontaväliä määriteltäessä on huomioitava toiminnan laajuus ja mahdollisten vaarallisten aineiden osuus tavaravirrasta.

3) SM:n julkaisun 31/2012 luokitus ja varautumisen taso vaikuttavat valvontaväliin. Valvontavälissä voidaan huomioida urakoitsijoiden vaihtuvuus. Asiakirjavalvontana pelastussuunnitelmat ja omavalvontalomakkeet.

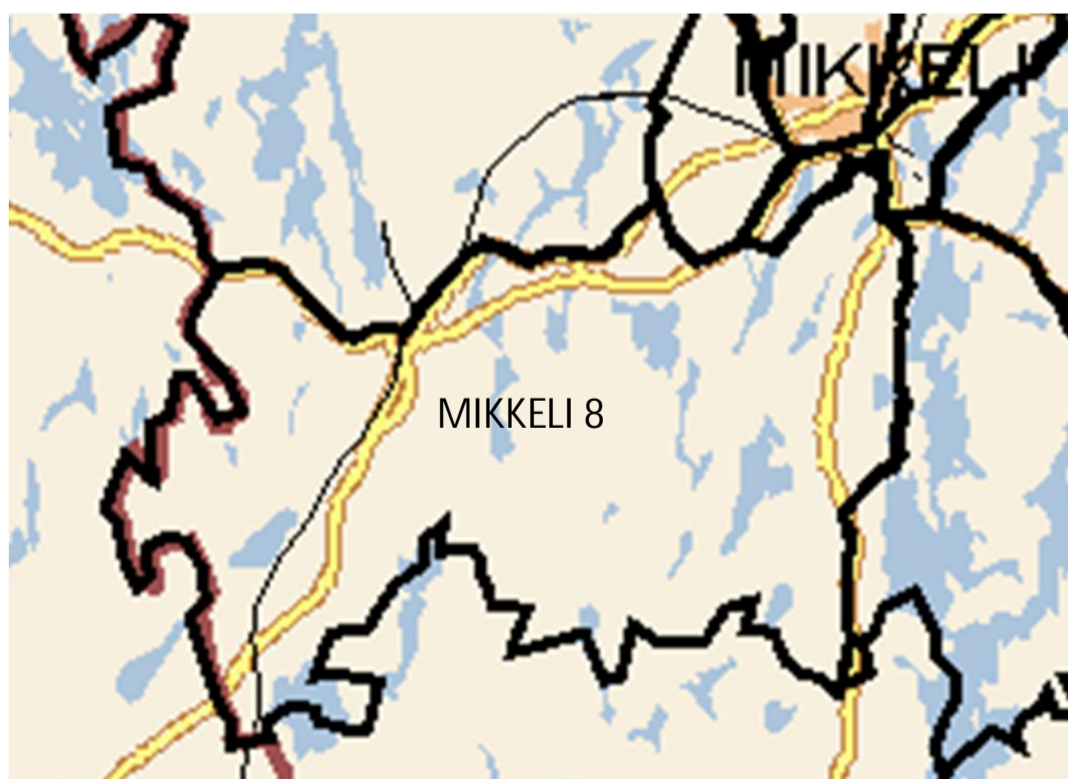
4) Esim. Haag-listan rakennukset. Tapauskohtainen harkinta.

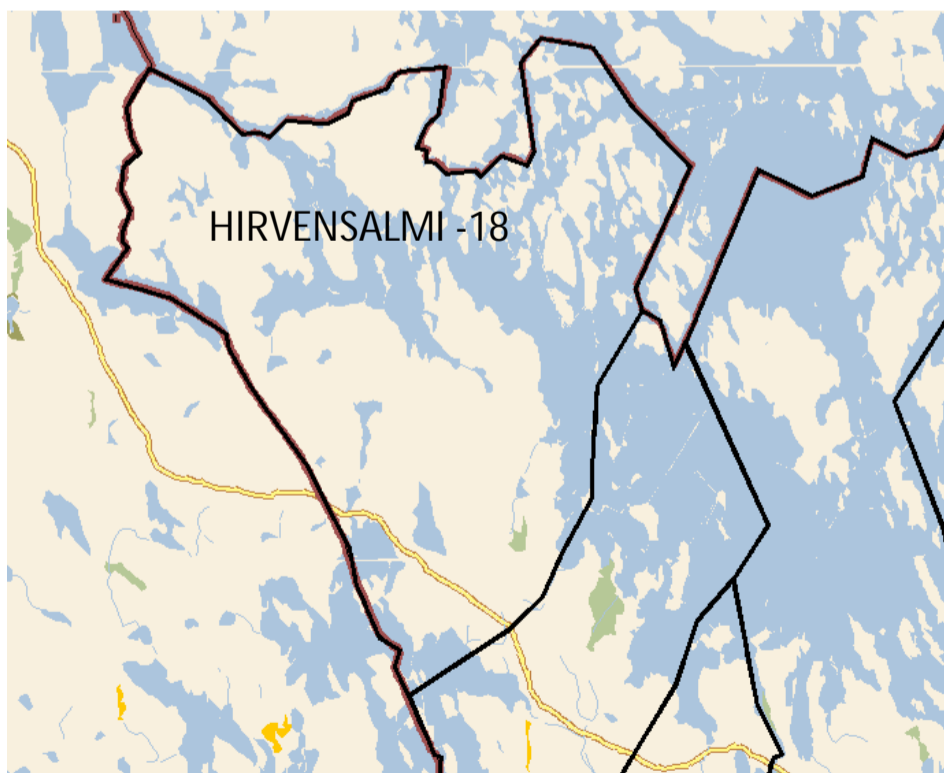
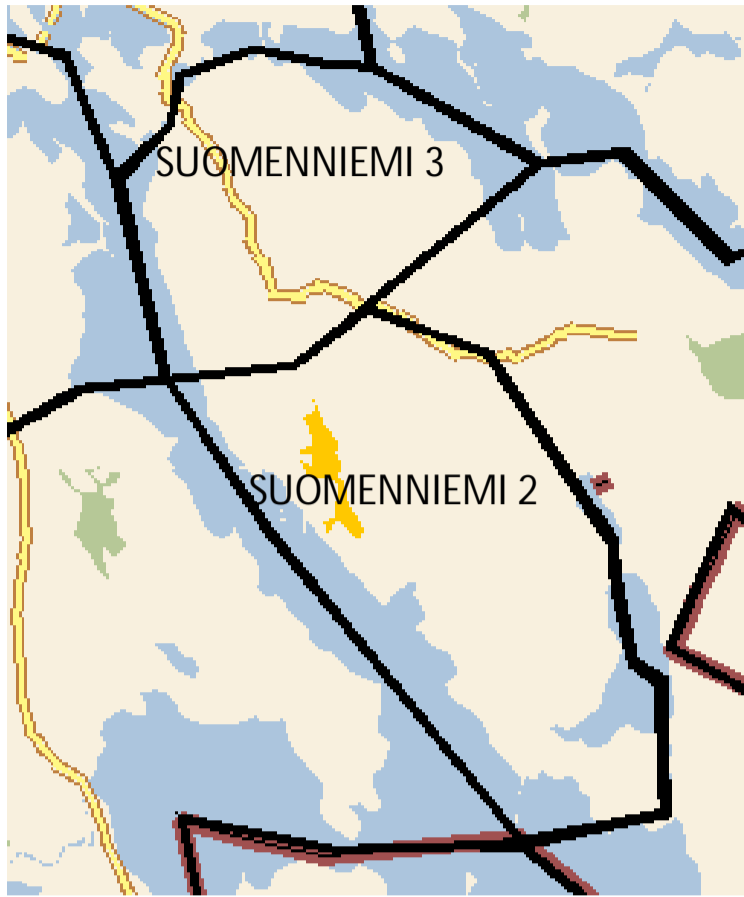
5) Edellisiin luokkiin kuulumattomat kohteet mm. kaivokset, maanalainen rakentaminen, liikennetunnelit tmv. Tapauskohtainen harkinta.

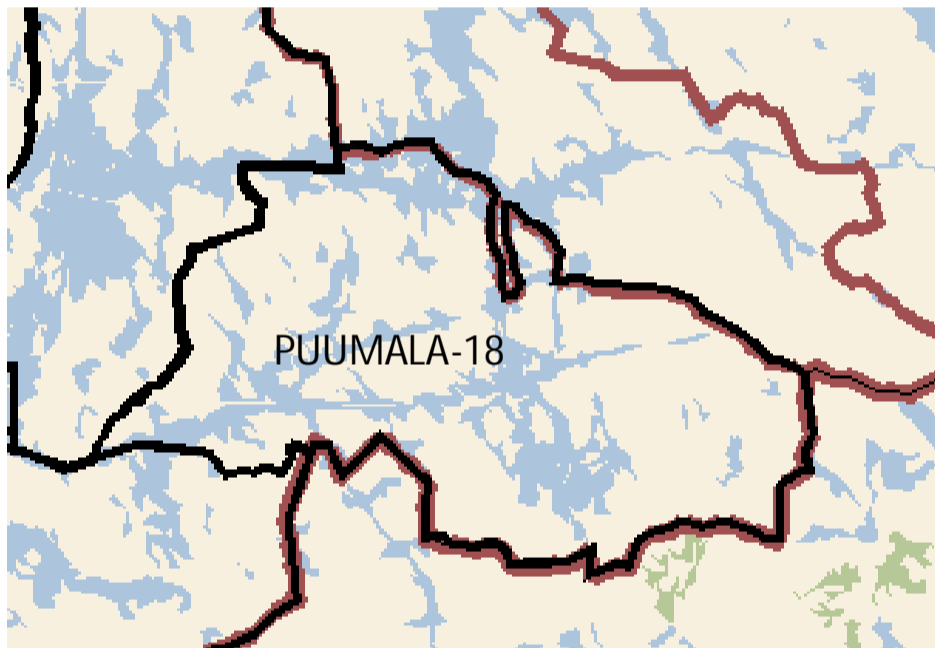
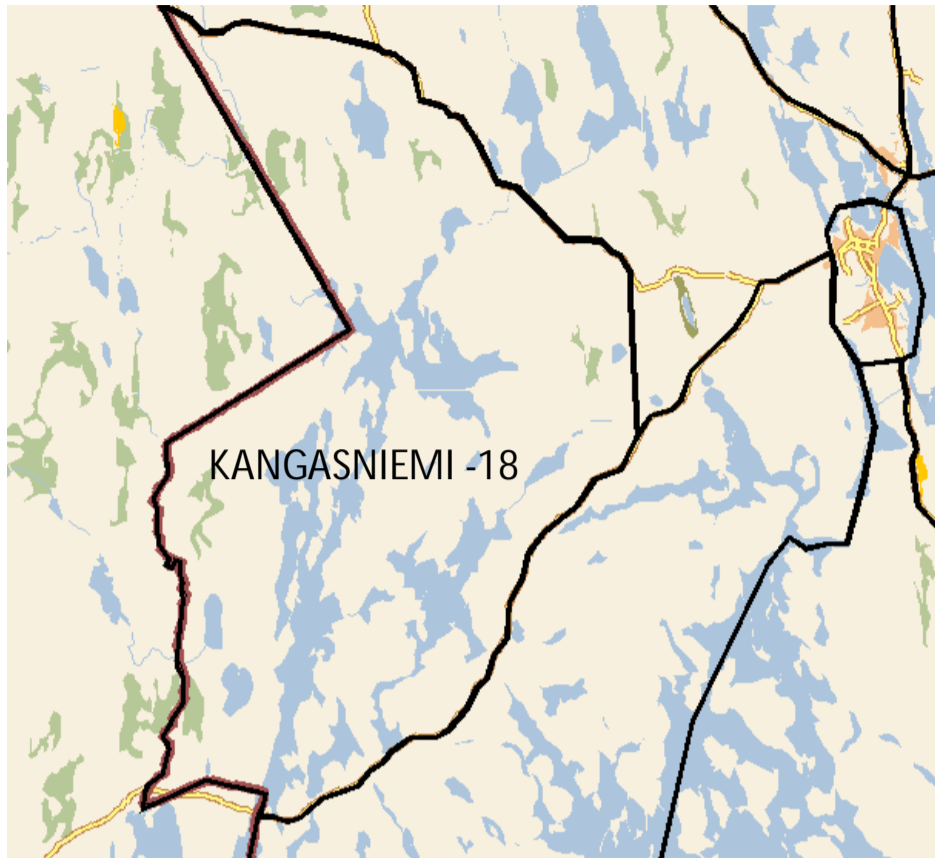
KUNTA	Oma- valvonta- alue	Pientalot	Kerrostalot	Rivitalot
Mikkeli	Mikkeli 8	875	44	57
Ristiina	Ristiina-18	130	-	1
Suomenniemi	Suomenniemi 2-3	61	-	9
Mäntyharju	Mäntyharju 9	163	-	-
Pertunmaa	Pertunmaa -18	40	-	-
Kangasniemi	Kangasniemi-18	100	-	-
Hirvensalmi	Hirvensalmi-18	56	-	-
Puumala	Puumala-18	45	-	-
Juva	Metsätie- Ollikkalantie	240	7	10
Enonkoski	Enonkoski 7	29	-	-
Heinävesi	Heinävesi-18	310	20	30
Joroinen	Joroinen-18	91	-	-
Pieksämäki	Pieksämäki -18	627	88	51
Rantasalmi	Rantasalmi 9	38	-	-
Savonlinna	Savonlinna 8	110	-	-
Punkaharju	Punkaharju 3	55	-	3
Savonranta	Savonranta 2	5	-	7
Kerimäki	Kerimäki 8	144	-	6
Sulkava	Sulkava 3	78	-	10
TAVOITE		3197	159	184
YHTEENSÄ *				

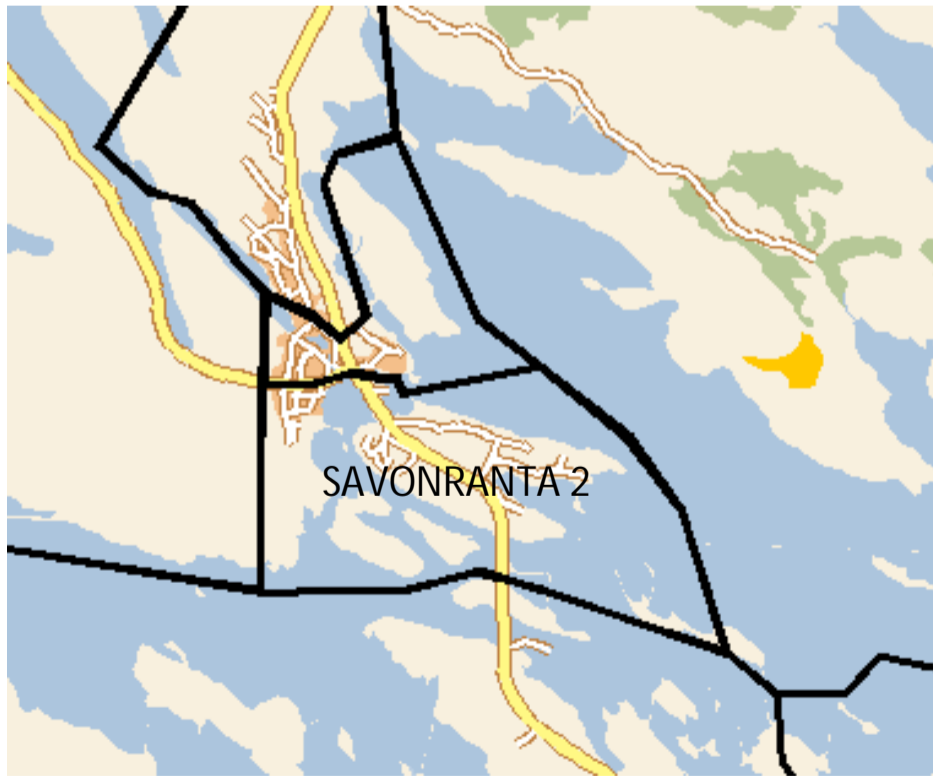
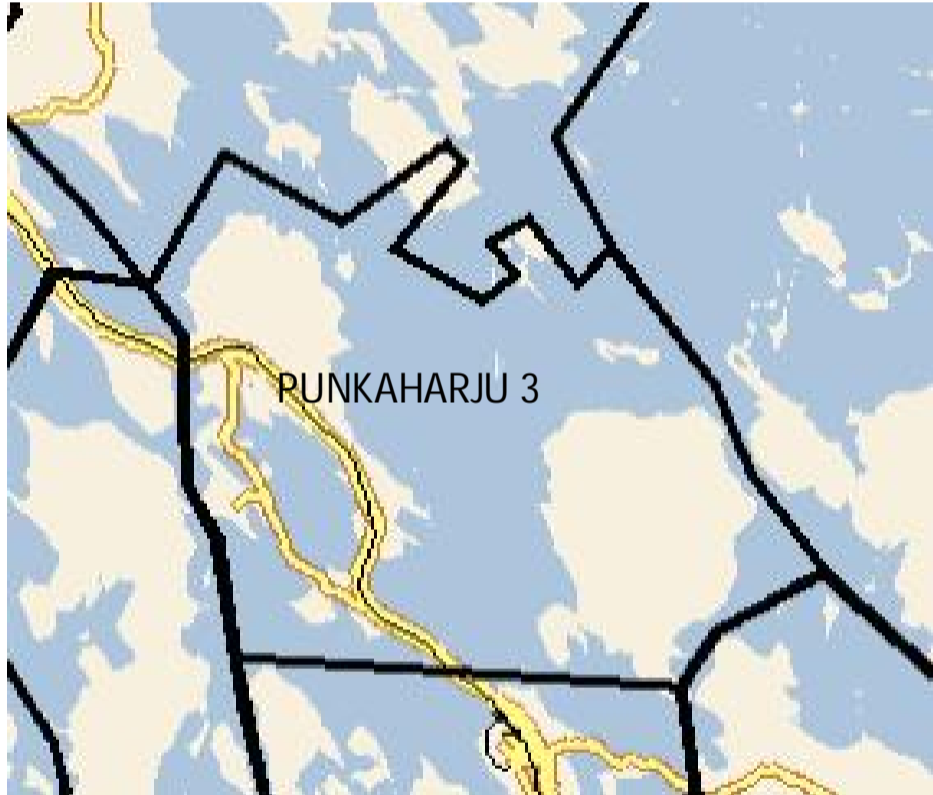
Taulukko 1. Arvio asuinrakennuksien lukumäärästä oma-
valvonta-
alueittain

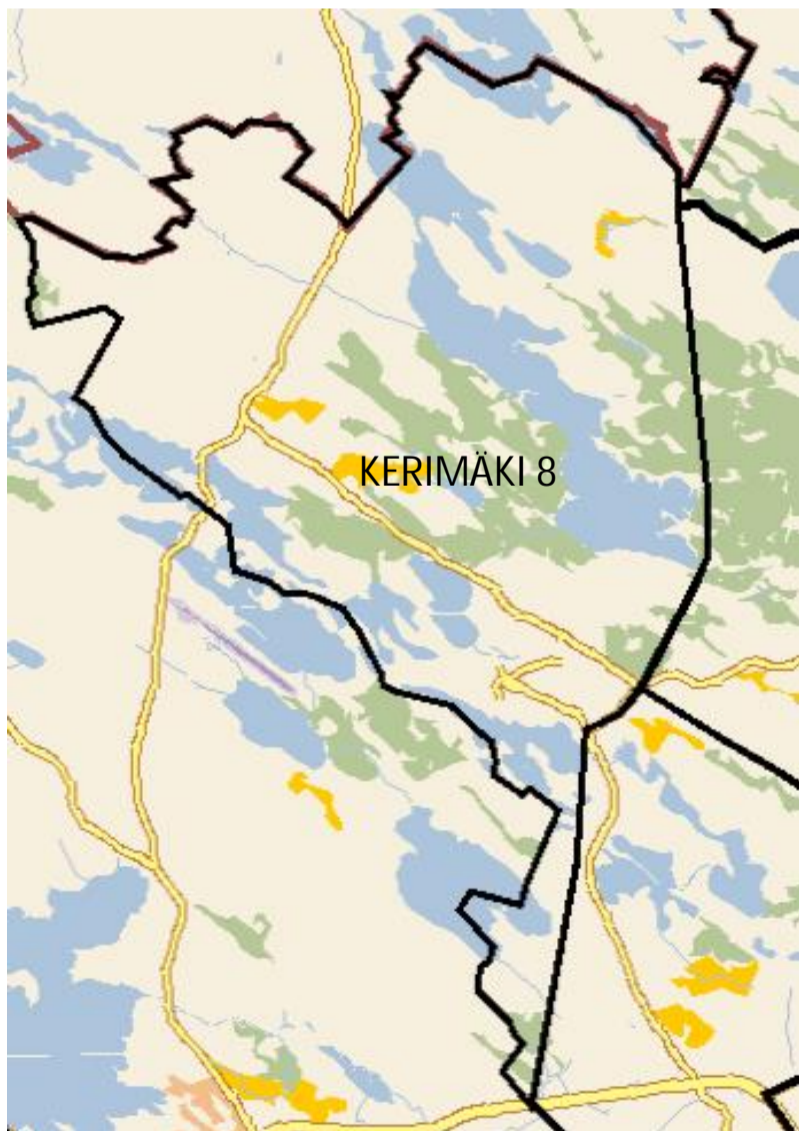
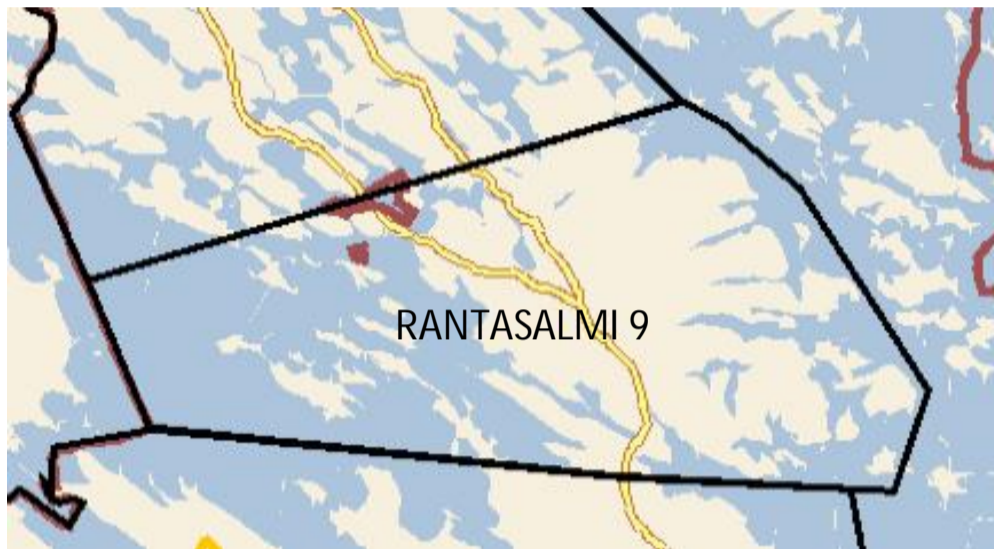
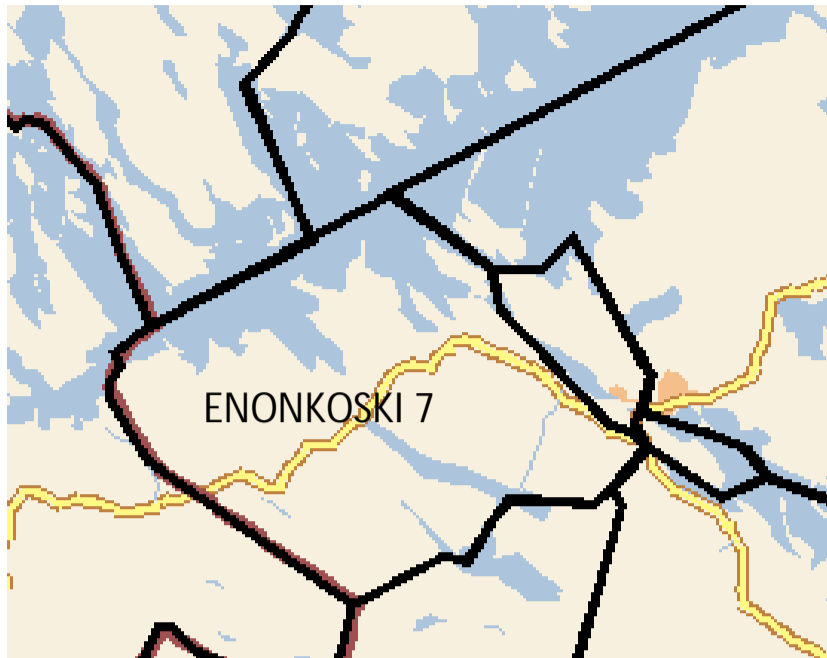
* Tilanne Merlot palotarkastusohjelmassa 13.11.2017, lukumäärä tarkentuu käytössäolotiedon perusteella.

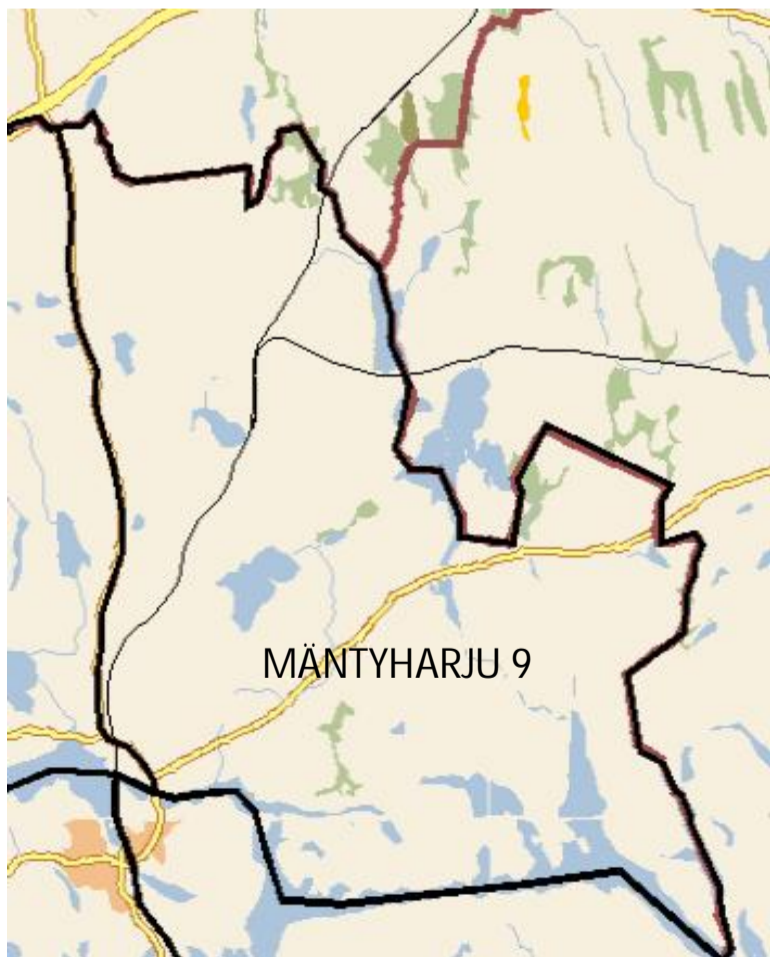
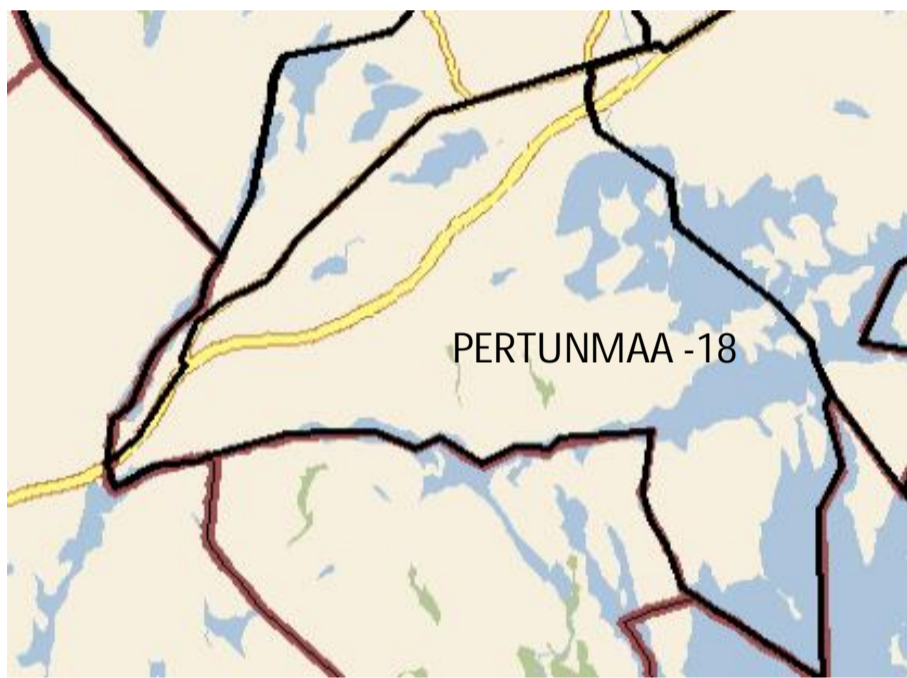
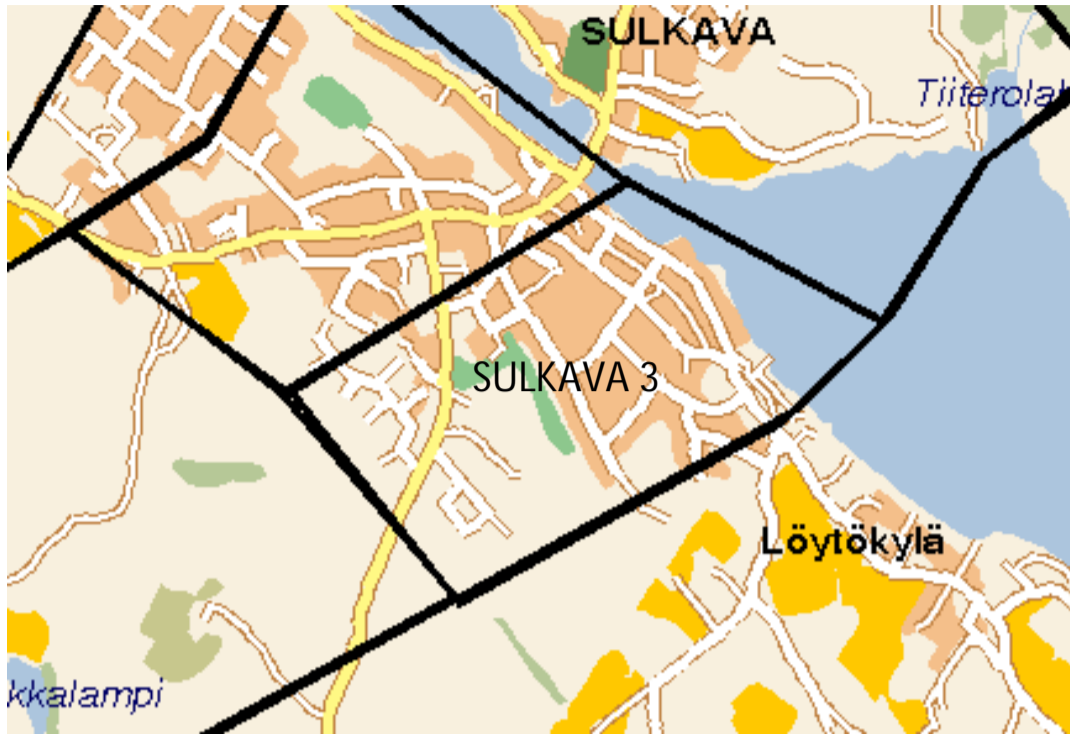

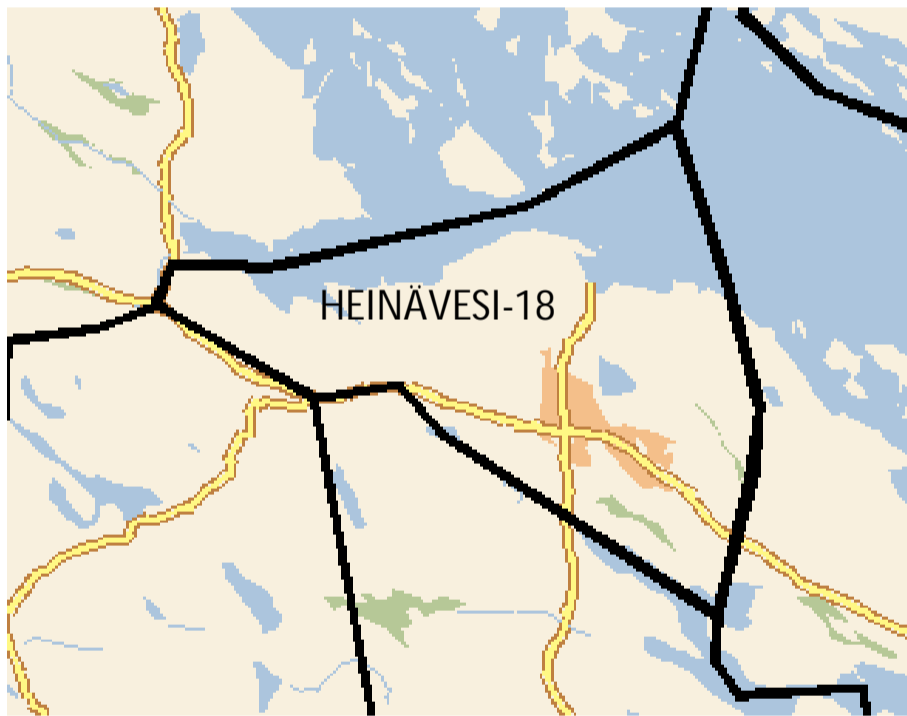
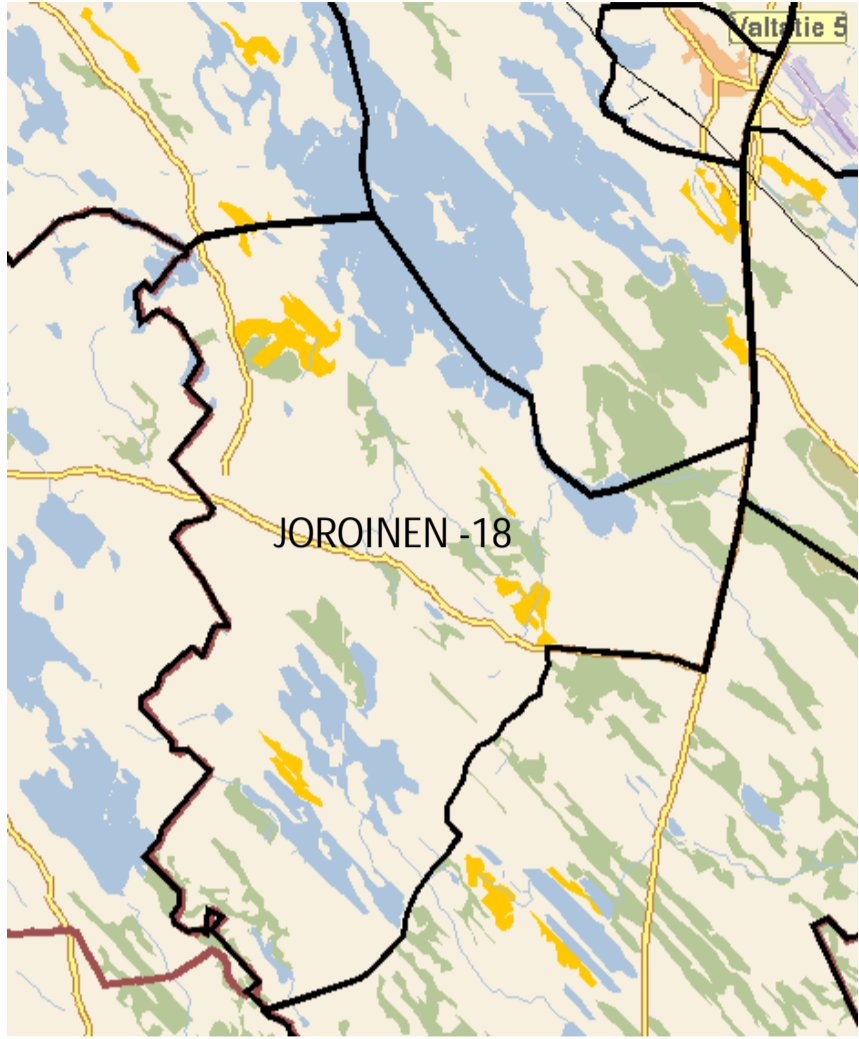

Pelastuslain (379/2011) 96 § mukaan pelastuslaitos voi periä maksun valvontasuunnitelman mukaisen palotarkastuksen tai muun valvontatoimenpiteen suorittamisesta.

Palveluhinnasto sisältää palotarkastusmaksut sekä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) mukaisista valvontakäynneistä perittävät maksut. Maksut vastaavat suuruudeltaan enintään suoritteen tuottamisesta alueen pelastustoimelle aiheutuneiden kokonaiskustannuksien määrää. Maksu koostuu perusosasta ja tuntiveloituksesta. Tarkastusveloituksen lisäksi ei peritä matkakustannuksia.

Tuotteen nimi		
Tarkastusmaksut/asiakirjamaksu (asuinrakennukset)		alv 0 %
Jälkitarkastus		53
Pyydetty palotarkastus 1h		53
1h ylittävältä ajalta/alkava h		53
Asiakkaan pyytämä lausunto		53
Palotarkastus tms asiakirjan tulostaminen ja toimittaminen pyynnöstä		26,5
Omaavunnon perusteella suoritettu palotarkastus viranomaisen aloitteesta		0
Muut valvontakohteet: perusmaksu sis. 2 h tarkastustyötä, tuntiveloitus 2 h ylittävältä ajalta		alv 0 %
Yleinen palotarkastus max 2h		106
2h ylittävältä ajalta/alkava h		53
Jälkitarkastus		106
2h ylittävältä ajalta/alkava h		53
Pyydetty palotarkastus max 1h		53
1h ylittävältä ajalta/alkava h		53
Eriyinen palotarkastus		106
2h ylittävältä ajalta/alkava h		53
Ennakoiva erityinen palotarkastus		53
1h ylittävältä ajalta/alkava h		53
Yleisötilais. Palotarkastus (yli 200 hlö tapahtumat, joihin laadittu pelastussuunnitelma)		106
2h ylittävältä ajalta/alkava h		53
Asiakkaan pyytämä lausunto		53
Muiden lausunnot: perusmaksu sis. 1 h työtä, tuntiveloitus 1 h ylittävältä ajalta		alv 0 %
Muiden pyytämät lausunnot (ei rakennuslupakäsittely)		53
1h ylittävältä ajalta/alkava h		53
Asetus 685/2015 Vaarallisten kemikaalien käsittelystä ja varastoinnin valvonnasta		alv 0 %
Päätös asetus 685/2015 36§ (sis. käyttöönottotarkastuksen)		256
Muutoksen tarkastus 685/2015 36§		106
Jälkitarkastus 685/15 37§		83
Öljylämmityslaitoksen käyttöönottotarkastus		83
Tarkastukseen osall./Tukes (sis. 3 h, lisätunnit 53 €/h)		159
Räjähdystarvikkeet		alv 0 %
Tarkastus laki 358/2015 91§ Pyrot. Varaston tarkastus kaupan varasto		83
Päätös laki 358/2015 91§ Pyrotekt.varastointi kaupan yhteydessä		159
Muutoksen tark. 358/2015 91§		83
Erikoistehosteet Päätös laki 358/2015 91§		83
Myymälävarastot Vuos. tarkastus 358/2015 91§		83
Päätös muulloin kuin asetuksen sallim.aikana 358/2015 91§ (yks.käyttö kuluttajatuotteilla)		53
Tarkastukseen osall./Tukes		83
ERHE-maksu		alv 0 %
Toistuva erheellinen paloilmotus		773